

SAAMELAISKULTTUURIKESKUS ARKKITEHTUURIKILPAILUN ARVOSTELUPÖYTÄKIRJA

SAAMELAISKULTTUURIKESKUS ARKKITEHTUURIKILPAILUN ARVOSTELUPÖYTÄKIRJA

sisällysluettelo

1. KILPAILUN JÄRJESTÄMINEN

- 1.1 Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus
- 1.2 Osanotto-oikeus
- 1.3 Palkinnot ja lunastus
- 1.4 Palkintolautakunta, työvaliokunta ja asiantuntijat
- 1.5 Kilpailuohjelman hyväksyminen ja kilpailun säännöt
- 1.6 Kilpailukutsu ja kysymykset
- 1.7 Kilpailuaika
- 1.8 Kilpailuehdotusten saapuminen ja arvostelu

2. KILPAILUN ARVOSTELU JA EHDOTUSTEN LUOKITUS

- 2.1 Kilpailun toiseen vaiheeseen valitut kilpailutyöt
- 2.2 Kilpailutuloksen ensimmäisen vaiheen yleisarviointi
- 2.3 Yleisohjeet kaikille toiseen kilpailuvaiheeseen kutsutuille
- 2.4 Kilpailutuloksen yleisarviointi toisen vaiheen jälkeen
- 2.5 Kilpailuehdotusten taloudellisuus ja toteutettavuus
- 2.6 Kilpailuehdotusten ympäristötekijöiden arviointi
- 2.7 Luokkajako ja sen perustelut

3. EHDOTUSKOHTAINEN ARVOSTELU

- 3.1 Toiseen vaiheeseen kutsutut kilpailuehdotukset
- 3.2 Yläluokka
- 3.3 Keskiluokka
- 3.4 Perusluokka

4. KILPAILUN RATKAISU

- 4.1 Palkitut, lunastetut ja kunniamaininnan saaneet ehdotukset
- 4.2 Palkintolautakunnan suositus ja jatkosuunnitteluohje
- 4.3 Arvostelupöytäkirjan varmennus
- 4.4 Nimikuorten avaus

LIITTEET

Palkitut, lunastetut ja kunniamaininnan saaneet ehdotukset

1. KILPAILUN JÄRJESTÄMINEN

1.1 KILPAILUN JÄRJESTÄJÄ, LUONNE JA TARKOITUS

Senaatti-kiinteistöt järjesti yleisen arkkitehtuurikilpailun Inarin kirkonkylään rakennettavan Saamelaiskulttuurikeskuksen suunnittelusta.

Saamelaiskulttuurikeskukseen tullaan rakentamaan tilat saamelaiskäräjille, saamelaisalueen koulutuskeskukselle, saamelaiskirjastolle, saamelaisyhdistyksille ja yhteistoiminnoille.

Arkkitehtikilpailun tarkoitus oli löytää Saamelaiskulttuurikeskukselle arkkitehtonisesti korkeatasoinen ja saamelaisuutta ilmentävä suunnitteluratkaisu Inariin, Juutuanjoen rantaan.

Kilpailu järjestettiin kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe käytiin idea-luontoisena, arkkitehtonisen ja toiminnallisen konseptin löytämiseksi. Toiseen vaiheeseen kutsutuille laadittiin jatkosuunnitteluohjeet.

1.2 OSANOTTO-OIKEUS

Kilpailu oli avoin kaikille Suomen, Euroopan Unionin ja sen hankintalainsäädännön piiriin kuuluvien maiden kansalaisille kulloinkin voimassa olevien sopimusten ja lakien mukaisesti. Osallistujilta edellytettiin oikeutta harjoittaa arkkitehdin ammattia omassa maassaan.

1.3 PALKINNOT JA LUNASTUS

Palkintolautakunta päätti jakaa palkintosumman yksimielisesti kilpailuohjelmasta poiketen, kuitenkin kilpailusääntöjen sallimissa puitteissa. Kilpailussa jaettiin palkintoina ja lunastuksina yhteensä 100 000 € seuraavasti:

1. palkinto	40 000 €
2. palkinto	28 000 €
3. palkinto	22 000 €
yksi lunastus	10 000 €

Lisäksi toiseen vaiheeseen kutsutuille kilpailijoille maksettiin kullekin 12 500 € palkinto sekä kulunkorvauksena pienoismallista ja matkakuluista enintään 3000 €.

Suomen Arkkitehtiliitto peri kilpailusääntöjen mukaisesti palkinnoista ja lunastuksesta 7 %. Palkinnot jaetaan Suomen Arkkitehtiliiton välityksellä. Suomen Arkkitehtiliitto on hakenut palkinnoille ja lunastuksille verovapautta vuodelle 2008.

1.4 PALKINTOLAUTAKUNTA, TYÖVALIOKUNTA JA ASIAANTUNTIJAT

Palkintolautakuntaan kuuluivat:

Senaatti-kiinteistöjen nimeäminä:

- toimitusjohtaja Aulis Kohvakka, puheenjohtaja
- johtaja Risto Rautiola, varapuheenjohtaja
- johtava asiantuntija Marjatta Erwe, arkkitehti SAFA
- tilapäällikkö Tanja Rytönen-Romppanen, arkkitehti SAFA

Saamelaiskäräjien edustajina:

- hallintopäällikkö Juha Guttorm
- jäsen Pekka Aikio

Valtionvarainministeriön edustajana:

- budjettineuvos Pekka Pelkonen

Inarin kunnan edustajana:

- tekninen johtaja Arto Leppälä

Suomen Arkkitehtiliiton nimeäminä:

- professori Juhani Pallasmaa, arkkitehti SAFA
- Anssi Lassila, arkkitehti SAFA

Sekä seuraavat asiantuntijat:

- rakennusneuvos Tuulikki Terho, opetusministeriö
- hallitusneuvos Mirja Kurkinen, oikeusministeriö
- professori Veli-Pekka Lehtola, Giellagas-instituutti, Oulun yliopisto
- kiinteistöpäällikkö Lasse Porsanger, Senaatti-kiinteistöt

Palkintolautakunnan ja työvaliokunnan sihteerinä toimi arkkitehti Katriina Jauhola-Seitsalo ISS Proko Oy:stä.

SAFA:n kilpailusääntöjen mukaisia ammatti jäseninä toimivat: Marjatta Erwe, Tanja Rytönen-Romppanen, Anssi Lassila ja Juhani Pallasmaa.

Työvaliokunnan puheenjohtajana toimi Tanja Rytönen-Romppanen ja siihen kuuluivat hänen lisäkseen Marjatta Erwe, Anssi Lassila, Juhani Pallasmaa ja Juha Guttorm.

Rakennuskustannus-, laajuus- ja ylläpitokustannuslaskelmat laativat ISS Proko Oy:ssä Ilkka-Matti Tuononen, Tapio Holopainen ja Eeva-Riitta Mäntyniemi.

Johtava asiantuntija Juha Muttilainen Senaatti-kiinteistöistä laati kuudesta kilpailun toiseen vaiheeseen valitusta ehdotuksesta ympäristö- ja elinkaarita-voitteiden toteutumisarviot.

1.5 KILPAILUOHJELMAN HYVÄKSYMINEN JA KILPAILUN SÄÄNNÖT

Kilpailuohjelman liiteasiakirjoineen hyväksyivät palkintolautakunta ja Suomen Arkkitehtiliiton kilpailutoimikunta. Kilpailussa noudatettiin Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusääntöjä.

1.6 KILPAILUKUTSU JA KYSYMYKSET

Kilpailuohjelma julkistettiin 14.4.2008 ja se oli kilpailijoiden saatavana samana päivänä.

Kuusi kilpailijaa lähetti palkintolautakunnalle kysymyksiä ja lisäselvityspyyntöjä. Palkintolautakunta vastasi kilpailijoiden kysymyksiin 13.5.2008.

Vastaukset ja kysymykset laitettiin välittömästi kilpailun internet-osoitteeseen.

1.7 KILPAILUAIKA

Kilpailun ensimmäinen vaihe alkoi 15.4.2008 ja päättyi 30.6.2008. Toinen vaihe alkoi 1.9.2008 ja päättyi 3.10.2008. Pienoismallit voitiin postittaa tai toimittaa palkintolautakunnalle 13.10.2008 mennessä.

1.8 KILPILUEHDOTUSTEN SAAPUMINEN JA ARVOSTELU

59 kilpailijaa lähetti ehdotuksensa arvosteltavaksi. 58 kilpailutyötä saapui määräaikaan mennessä, mutta yksi kilpailutyö oli postitettu määräajan jälkeen, eikä sitä avattu.

Kilpailutyöt numeroitiin saapumisjärjestyksessä. Nimimerkkilista kilpailuun määräaikaan lähetetyistä ehdotuksista oli luettavissa kilpailun internet-sivulla välittömästi kilpailun ensimmäisen vaiheen päätyttyä.

Yksi kilpailutyö, nro 52, nimimerkki "Inaria" hylättiin puutteellisen kilpailuaineiston takia. Muut 57 kilpailuehdotusta hyväksyttiin kilpailuun ja arvosteltiin.

Kilpailun toiseen vaiheeseen valittiin 6 kilpailutyötä, joista laskettiin pinta-
alat, tilavuudet, vaippa- ja lasipintojen

alat sekä kustannusarviot. Kutsutuille laadittiin yhteinen ehdotuksen kehittämisen yleisohje. Lisäksi kilpailijat saivat ehdotuskohtaiset arvostelut, jotka sisälsivät arkkitehtonisia, toiminnallisia, teknisiä ja taloudellisia kehittämishojeita. Kilpailijat saivat toisen vaiheen aikana anonyymisti konsultoida ISS Proko Oy:n kustannuslaskentayksikön asiantuntijoita.

Kaikki toiseen vaiheeseen kutsutut kuusi kilpailijaa jättivät ehdotuksensa määräaikaan mennessä. Kehitettyistä kilpailutöistä laskettiin laajuustiedot ja kustannusarviot.

Palkintolautakunta kokoontui 6 kertaa ja työvaliokunta 12 kertaa. Kaikki kilpailutyöt arvosteltiin ja jaettiin luokkiin. Kaikista kilpailutöistä laadittiin kirjallinen arvostelu.

Kaikista kilpailuehdotuksista tehdään kuvakooste kilpailun internet-sivustolla 4.12.2008 jälkeen ja kilpailutyöt asetetaan esille Saamelaismuseo Siidaan.

2. KILPAILUN ARVOSTELU JA EHDOTUSTEN LUOKITUS

2.1 KILPAILUN TOISEN VAIHEESEEN VALITUT KILPAILUTYÖT

Kilpailun toiseen vaiheeseen kutsuttiin kuusi kilpailutyötä: nro 19 ”Liike”, nro 28 ”Sálvu”, nro 32 ”BAIKI”, nro 33 ”Varpu”, nro 37, ”ada” ja nro 51 ”Villa Sápmi”.

2.2 KILPAILUTULOKSEN ENSIMMÄISEN VAIHEEN YLEISARVIOINTI

Saamelaiskulttuurikeskuksen suunnittelukilpailu sivuaa monia tämänhetkisen arkkitehtuurikeskustelun keskeisiä aiheita, kuten paikallisen ja erityisen kulttuuriperinteen ilmentäminen, maiseman ja arkkitehtuurin vuorovaikutus, ilmastotekijöiden vaikutus arkkitehtuuriin, sekä ekologisiin tavoitteisiin sitoutunut, kestävän kehityksen periaatteita toteuttava arkkitehtuuri. Lisäksi kilpailutehtävän sijoituspaikka ja ohjelma sisältävät tavanomaisista suunnittelutehtävistä poikkeavia haasteita.

Kilpailutehtävä oli vaativa, eikä ensimmäisessä vaiheessa kilpailuehdotuksista ainoakaan ratkaise kaikkia kilpailuohjelmassa esiin tuotuja tavoitteita ja vaatimuksia. Ajatuksia herättävää on erityisesti se, että ehdotukset eivät ole onnistuneet tavoittamaan yhteyttä saamelaiskulttuurin perinteeseen ja heijastamaan sitä tämän päivän arkkitehtuuriin. Myös Ylä-Lapin maiseman omaleimainen olemus on lähes kaikissa ehdotuksissa jäänyt tavoittamattomaksi.

ta ja ne heijastavatkin tämän päivän suomalaisia ja yleismaailmallisia tyyli-
piirteitä. Arkkitehtoniset viitteet luonnonaiheisiin ovat periaatteellisia, eivät lähtöisin nimenomaisesti Lapin tai Inarin alueen luonnosta.

Toiminnallisesti kilpailussa on monia tehokkaita ja kehityskelpoisia ehdotuksia. Rakennuskustannusten osalta kaikkia jatkokilpailuun valittuja ehdotuksia on tarpeen tiivistää ja kehittää kokonaistaloudellisesti edullisemmiksi.

2.3 YLEISOHJEET KAIKILLE TOISEN KILPAILUVAIHEESEEN KUTSUTUILLE

Kaikille kilpailun toiseen vaiheeseen kutsutuille kilpailijoille annettiin seuraava yleisohje:

Kilpailussa parhaimmiksi ja/tai kehityskelpoisimmiksikaan todetut ehdotukset eivät riittävästi ota huomioon eivätkä ilmennä rakennuksen eri sivujen ilmastollisia ja mikroilmastollisia eroja. Sadevesi, lumi ja jää muodostavat Inarissa merkittävän lisärasitteen rakenteille, materiaaleille ja detaljeille. Erityisesti tuulen kinostaman lumen sekä sen vuoroittaisen sulamisen ja jäätyneen tuomia teknisiä ongelmia ei juuri ole tiedostettu. Lumi ja jää tuovat myös visuaalisen tekijän, joka on syytä tiedostaa rakennuksen arkkitehtuurikieltä määriteltäessä.

Vaikka kilpailuohjelmassa on korostettu ekologisten periaatteiden, lämpö-
pöytäalouden ja elinkaaren merkitystä, luottavat useimpien ehdotusten tekijät energiakysymyksissä pelkästään tekni-
siin laitteisiin. Ekologisen rakentamisen perusvalintoihin, kuten rakennustyyppiin, volyymiin ja sen suuntaamiseen optimaalisesti aurinkoon sekä vallitseviin tuulensuuntiin ja muihin energiataloudellisiin reunaehtoihin nähdään ei juuri ole kiinnitetty huomiota. Kilpailun yläluokkaan valituissa ehdotuksissakaan ei esiinny ehdotusta nro 51 lukuun ottamatta projekteja, jotka lähtisivät kehittämään arkkitehtuuriratkaisua ekologisista, ilmastollisista ja energiataloudellisista tosiasioista ja näkemyksistä käsin.

Kilpailun ensimmäisen vaiheen tulos alleviivaa sitä ammattipiireissä yleistä näkemystä, että Suomi on ekologisen suunnittelun alueella vasta alkuvaiheessa.

Jatkotyöskentelyssä rakennuksen lähiympäristöä tulee kehittää siten, että rakennuksen lähestyminen, ulkotilat ja sisätilojen vuorovaikutukset muodostuvat elämyksellisesti myönteisiksi ja rikkaiksi. Rakennuksen näkyminen ja mittakaavallinen vaikutus Inarin kyläkeskustan miljöössä on harkittava; monet kilpailuehdotuksista ovat Inarin maisemakuvassa aivan liian hallitsevia ja /tai vieraita. Suunnittelussa on tiedostettava saamelaisten ja Ylä-Lapissa asu-

vien etelän arvoista poikkeava kokemusmaailma.

Yksi kilpailun keskeisistä tavoitteista on aikaansaada rakennus, joka ilmentää pohjoista maisemaa ja rakennusperinnettä sekä saamelaiskulttuurin omaleimaisuutta. Tarkoituksena ei ole siirtää saamelaiskulttuurin teemoja, symboleja tai mielikuvia sellaisenaan uuteen rakennukseen, vaan etsiä arkkitehtonisia teemoja, jotka ovat kunnioittavassa ja ajatuksia herättävässä vuoropuhelussa saamelaisperinteen kanssa. Kilpailuehdotusten arkkitehtoniseen ja vertauskuvalaiseen olemukseen on jatkokilpailuvaiheessa kiinnitettävä painokkaasti huomiota.

Kun useimmat yläluokankin ehdotukset viestivät tekijän perehtymättömyydestä Ylä-Lapin olosuhteisiin sekä Saamelaiskulttuurikeskuksen sijoituspaikan maisemaan, lähimiljööseen ja tunnelmaan, suosittelée palkintolautakunta jatkokilpailuun kutsuville vierailua Inarissa.

Koska jatkokilpailuun valitutkin ehdotukset ovat eräiden kilpailun päätavoitteiden, kuten Ylä-Lapin maisemakuvan ja saamelaisperinteiden ilmentämisen kannalta puutteellisia, palkintolautakunta korostaa jatkokilpailuun valittujen mahdollisuutta kehittää vielä koko ehdotuksensa perusolemusta, pelkän toiminnallisen ja teknisen viimeistelyn sijasta.

Vaikka jatkokilpailun ehdotusten valinnassa ei ole otettu huomioon rakennuskustannuksia, palkintolautakunta haluaa korostaa rakennuskustannusten merkitystä. Kilpailuohjelmassa esitetty kustannuskatto on rakennuksen toteutusvaiheessa sitova.

2.4 KILPAILUTULOKSEN YLEISARVIOINTI TOISEN VAIHEEN JÄLKEEN

Kilpailun toisen vaiheen tulos on palkintolautakunnan arvion mukaan ristiriitainen sikäli, että osa valituista ehdotuksista on selkeästi parantunut, mutta eräissä ehdotuksissa on myös todettavissa yleisötteen tai yksityiskohtaisen ratkaisujen kyseenalaistumista. Kilpailuehdotuksista ensimmäisessä kilpailuvaiheessa esitetty kritiikki ja yleispiirteiset kehitysehdotukset ovat eräissä tapauksissa johtaneet varovaisuuteen ja ehdotuksen alkuperäisen olemuksen heikentymiseen.

Toiminnallisesti kaikki ehdotukset ovat kehittyneet sekä ulko- että sisätilojen osalta, mutta arkkitehtonisten ja esteettisten kriteerien osalta on myös tapahtunut selvää taantumista.

Ilahduttavaa on todeta, että kaikki ehdotukset ovat tulleet tiiviimmiksi ja samalla myös taloudellisemmiksi. Vaikka jo kilpailuohjelmassa tuotiin esiin kestävän kehityksen elinkaareen ja energiatalouteen liittyvien tavoitteiden ensi-

sijaisuus, ja tätä vielä ensimmäisen kilpailuvaiheen jälkeen ehdotuskohdittaisesti korostettiin ja konkretisoitiin, vain ehdotus nro 51 perustuu kestävän kehityksen tavoitteiden edellyttämään ajattelutapaan ja esittää varteenotettavia konkreettisia keinoja näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kilpailuohjelmassa mainittuun muunneltavuusvaatimukseen on ehdotuksia arvosteltaessa kiinnitetty yleishuomio. Rakenteellisen suunnittelun ja huone-tilojen mitoituksen järkevyyden mahdollistavat yleensä riittävän tilojen käytön muunneltavuuden.

Eräissä ehdotuksissa esitetty rakennuksen laajennustapa on ristiriidassa suunnitelman arkkitehtonisen periaatteen kanssa ja muodostuu siten kokonaisuutta häiritseväksi. Tilaohjelman laajentaminen saattaa tulla ajankohtaiseksi jo jatkosuunnitteluvaiheessa.

Ongelmalliseksi jää toisenkin kilpailuvaiheen jälkeen saamelaiskulttuurin ja Ylä-Lapin maisemallisten erityispiirteiden ilmentäminen ehdotusten arkkitehtuurissa. Useimmissa ehdotuksissa pohjoisten ilmasto-olosuhteiden huomioonottaminen on jäänyt puolitehen. Ehdotusten mielikuvat, miellelyhtymät ja symbolitulkinnat ilmentävät hyvin yleispiirteisesti pohjoisten leveysasteiden maisemakuvaa ja kulttuuria, mutta eivät erityisesti juuri saamelaiskulttuurin ominaisuuksia. Kulttuurisen leiman

tunnistettavuus ja rakennuksen ilma-
piirin tuttuus ovat kuitenkin tärkeitä ra-
kennuksen saamelaiskäyttäjille. Toisen
kilpailuvaiheen jälkeen ehdotus nro 37
sisältää selvästi rikkaimman lähtökoh-
dan saamelaisuuden tulkinnalle.

2.5 KILPILUEHDOTUSTEN TALOUDELLISUUS JA TOTEUTETTAVUUS

Kuudesta toiseen vaiheeseen kutsutus-
ta kilpailuehdotuksesta mitattiin kil-
pailun molemmissa vaiheissa brutto-
ohjelma- ja huonealat sekä tilavuudet.
Tilaohjelmaa verrattiin ehdotusten to-
teutuneisiin tilaohjelmiin. Ehdotuksista
mitattiin kokonaisvaippa sekä lasisei-
nien ja ikkunoiden määrät. Samoin ar-
vioitiin kilpailuehdotusten rakennus-
kustannukset.

Kilpailijat saivat ensimmäisen vaiheen
tiedot käyttöönsä. Lisäksi he saivat
ehdotuskohtaiset kehittämissuhteet ja
heille annettiin mahdollisuus konsul-
toida kustannuslaskijoita. Kilpailun en-
simmäisessä vaiheessa taloudellisuus
ei ollut painava arvostelukriteeri, kos-
ka kilpailijoille annettiin mahdollisuus
kehittää ehdotustaan myös tässä suh-
teessa.

Kilpailun ensimmäisessä vaiheessa
kuuden parhaan kilpailutyön arvon-
lisäverottomat rakennuskustannusarvi-
ot vaihtelivat 13,3 milj. € – 14, 3 milj. €
välillä. Useissa kilpailuehdotuksissa ke-

hittämisen kohteeksi esitettiin ylisuu-
reksi kasvanut tilaavuus tai laajat julki-
sivulasipinnat. Myös jokin yksittäinen
rakennusosaosa tai esim. erään ehdo-
tuksen katon maksaruuhokate, kasvat-
ti rakennuskustannuksia.

Kilpailuehdotuksille oli annettu arvon-
lisäverottomaksi kustannustavoitteeksi
11 000 000 euroa. Kilpailuehdotukset
kehittyivät toisessa vaiheessa, mutta
asetettu tavoite jäi vielä saavuttamatta.
Kilpailutöiden arvonlisäverottomat
rakennuskustannusarviot vaihtelivat
noin 12 milj. € - ja 12, 6 milj. € välillä.

Palkintolautakunta totesi, että kilpai-
luehdotukset olivat kehittyneet myös
rakenteellisesti. Teknisiä puutteita on
edelleen runsaasti, mutta palkinto-
lautakunta totesi, että kaikki palkitut ja
kunniamaininnan saaneet kilpailueh-
dotukset ovat puutteistaan huolimatta
kehitys- ja toteuttamiskelpoisia.

2.6 KILPILUEHDOTUSTEN YMPÄRISTÖTEKIJÖIDEN ARVIOINTI

Käyttö- ja ylläpitokustannukset

Käyttö- ja ylläpitokustannukset arvioi-
tiin kokonaisvaipan, lasiseinien ja ikku-
noiden määrien suhteesta bruttoalaan.
Ehdotusten nro 32, nimimerkki ”Baiki”
ja nro 37, nimimerkki ” ada” ylläpito-
kustannukset olivat edullisimmat ja ne
alittivat tavoitteen.

Ympäristöarvio

Kilpailuehdotusten ympäristöarvi-
on laati johtava asiantuntija Juha
Mutttilainen Senaatti-kiinteistöistä:

Kilpailuehdotusten ympäristövaiku-
tusten arvioissa on pääasiassa käytet-
ty hyödyksi ISS Proko Oy:n laatimaa
laskelmaa töiden kokonaislaajuus-
ta sekä ikkunoiden ja vaipan kokonais-
pinta-aloista. Lisäksi töistä on arvioitu
tilaohjelmaan kuulumattomien tilojen
likimääräinen yhteismitallisuus.

Osassa kilpailutöistä otetaan kantaa ra-
kennuksen lämmöntuotantomuotoon.
Lämpöpumppuratkaisujen ympäristö-
vaikutukset muihin lämmön tuotan-
tovaihtoehtoihin verrattuna riippuvat
kuitenkin ratkaisevasti siitä, millä polt-
toaineella lämpö tuotetaan. Tämän
vuoksi lämmöntuotantomuotoa ei ole
arvioissa otettu huomioon.

Kilpailutöiden rakennusmateriaalien
ympäristövaikutus on otettu huomioon
siinä määrin kuin se aineistosta selviää.
Lähinnä on karkeasti arvioitu puun ja
betonin käyttöä. Rakennusmateriaalin
maksimaaliseksi ympäristövaikutuk-
seksi on arvioitu noin 15 % kokonais-
vaikutuksesta 40 vuoden käyttöajalle.

Tarkastelun perusteella kilpailuehdo-
tukset ovat jaettavissa ympäristövaiku-
tuksiltaan karkeasti kolmeen ryhmään
seuraavasti:

Kategoria	Kilpailutyö	Suhteellinen ympäristövaikutus 40 vuoden jaksolle
Pienimmät ympäristövaikutukset:	"Sälvu", "Villa Sápmi"	Perustaso
Keskimääräiset ympäristövaikutukset:	"Ada", "Varpu"	+ 10 %
Suurimmat ympäristövaikutukset:	"Liike", "BAKI"	+ 20 %

Erot töiden välillä selittyvät siis massoittelun, tehokkuuden, aukotusten ja materiaalivalintojen perusteella. Työssä nro 51, "Villa Sápmi" on yksityiskohtaisimmin esitetty ympäristövaikutuksia vähentäviä periaatteita ja ratkaisuja, tosin osa vain kaaviollisella tasolla.

2.7 LUOKKAJAKO JA SEN PERUSTELUT

2.7.1 Kilpailun toiseen vaiheeseen valitut

Kilpailun toiseen vaiheeseen valittiin ne ehdotukset, jotka parhaiten täyttävät kilpailuohjelmassa esitetyn suunnittelutehtävän vaatimukset. Pääpaino arvioinnissa oli arkkitehtonisella kokonaisuutella, erityisesti rakennuksen sopeutumisella rakennuspaikkaansa sekä Ylä-Lapin maisemaan ja rakennusperinteeseen. Tärkeänä arvostelukriteerinä pidettiin myös sitä, millä tavoin ehdotus onnistui ilmentämään saamelaiskulttuurin olemusta. Kilpailuohjelman mukaisesti tärkeämpänä on pidetty ehdotuksen kehityskelpoisuutta kuin virheettömyyttä.

Toiseen vaiheeseen sijoitettiin 6 ehdotusta.

2.7.2 Yläluokka

Yläluokkaan on sijoitettu ne ehdotukset, jotka ilmentävät kypsää suunnittelunäkemyä ja täyttävät hyvin kilpailuohjelman vaatimukset sekä sisältävät

omaperäisiä arkkitehtonisia ideoita. Yläluokan ehdotuksista puuttuu palkintoluokan ehdotusten omaperäisyys, tehtävään sopivuus, viimeistely ja kehityskelpoisuus ja ne saattavat myös sisältää toiminnallisia ja teknisiä puutteita.

Yläluokkaan sijoitettiin 5 ehdotusta.

2.7.3 Keskiluokka

Keskiluokkaan on sijoitettu ne ehdotukset, jotka kohtuullisen hyvin täyttävät kilpailun tavoitteet. Keskiluokan ehdotukset yleensä sisältävät maisemallisia, toiminnallisia ja/tai arkkitehtonisia virheitä eikä niissä ole vakuuttavan olemaisia arkkitehtonisia ideoita.

Keskiluokkaan sijoitettiin 20 ehdotusta.

2.7.4 Perusluokka

Perusluokkaan on sijoitettu epäkypsät ja keskeneräiset ehdotukset. Perusluokan ehdotuksissa jotkin suunnittelutavoitteet on yleensä tulkittu väärin ja/tai niissä on suuria maisemallisia, toiminnallisia ja arkkitehtonisia virheitä.

Perusluokkaan sijoitettiin 26 ehdotusta.

3. EHDOTUSKOHTAINEN ARVOSTELU

3.1 TOISEEN VAIHEESEEN KUTSUTUT KILPAILUEHDOTUKSET

Ehdotus nro 19, nimimerkki "Liike"

Ensimmäinen vaihe

Ehdotus on varsin kiinteähahmoinen, samalla kun rakennusmassa jakautuu kolmeen toiminnalliseen vyöhykkeeseen ja volyyymiin, jotka on katettu riskittäisillä vinokatoilla.

Rakennuksen ja ulkotoimintojen sijoitus tontilla on periaatteessa onnistunut ja rakennuksen sijainti lähellä valtatie 4:ää korostaa tien tilavaikutelmaa ja aikaansaa vuoropuhelun koulurakennuksen ja Siidan kanssa; rakennus on kuitenkin sijoitettu liiankin lähelle tietä, ja oikea etäisyys on tarkennettava jatkotyöskentelyssä. Koska Saamelaiskulttuurikeskuksen olennainen lähestymis- ja näkymäsuunta on Inarin kylä keskustasta, on lastaus- ja jätepihan sijoittaminen tähän näkymään virheellinen. Rakennuksen länsisivun taite luo sisääntulopihaan tilan tuntua. Esiintymislava on liian etäällä rakennuksesta ja luultavasti Juutuanjoen kohina on häiritsevää.

Rakennuksen pohjaratkaisussa kokoon-tumistilojen, aulan ja kirjaston muodostama keskeinen tilavyöhyke avautuu hyvin joelle. Ravintola on melko hyvin sijoitettu, mutta käytävämäinen keittiö ei ole toimiva. Saamelaisparlamentti on sijoitettu taka-alalle, eikä se esiinny riittävän vahvasti rakennuksen hahmossa. Auditorio, näyttämö ja monitoimitila eivät toimi kilpailuohjelman edellyttämällä tavalla toiminnallisesti yhtenä tilaryhmänä.

Rakennjärjestelmää ei ole riittävästi esitetty ja rakennusosien räystäättömyys, varsinkin vinon kattopinnan alareunassa, on ongelmallinen.

Vinujen kattojen rytmi on kiinnostava, mutta muuten julkisivuilla on virastomainen leima. Puumateriaali on miellyttävä, mutta vailla jäsentelyä olevat julkisivupinnat ovat yksitoikkoiset. Rakennuksen olemus ei millään tavoin

ilmennä saamelaiskulttuurin olemusta ja sen mittakaavavaikutelma on massiivinen ja Ylä-Lapin maisemapiirteille vieras.

Ehdotuksen arkkitehtuuri ja tekniset ratkaisut eivät perustu ekologiin ja energiataloudellisiin tavoitteisiin, eikä näiden toteutumisesta ole selvitystä.

Toinen vaihe

Ehdotus valittiin jatkakilpailuun lähinnä kiinteän ja dynaamisen massoitte-lunsa sekä kutsuvien ja kokoavien keskeistilojensa ansiosta. Pohjaratkaisussa läpikuljettava, ja eri toimintoja yhdistävä, aulatila on säilyttänyt kiinnostavuutensa. Arktinen puisto- tapahtumauula- tapahtumakenttä -kokonaisuus on toimiva. Katon taittaminen useisiin lappeisiin on tehnyt kokonaisuudesta rikkonaisemman ja vähemmän selkeän. Perinteiseen koulu- tai toimistorakennukseen viittaavat ikkunauhat on korvattu hyppivään rytmiin sijoitetuilla yksittäisillä ikkuna-aukoilla, mutta vaikutelma ei ole onnistunut eikä se viesti julkisesta rakennuksesta. Rakennuksen julkisivuihin on tulut synkkyyttä ja sulkeutuneisuutta. Rakennus ei niinkään millään tavoin sitoudu tai viittaa saamelaiskulttuurin perinteisiin tai aiheisiin.

Rakennus ei ole olemukseltaan helpos-ti lähestyttävä. Ratkaisussa on myös toiminnallisia virheitä, kuten jätekatoksen sijoittaminen tärkeimpään lähesty-missuuntaan.

Ekologiin, ilmastollisiin ja energiataloudellisiin vaatimuksiin on lähinnä reagoitu suurimpien ikkuna-aukkojen suuntauksella ja koolla, mutta ehdotusta laadittaessa ei ole asetettu periaatteellisempia ja laajempia kestävän kehityksen tavoitteita.

Ehdotus nro 28, nimimerkki "Sälvu"

Ensimmäinen vaihe

Ehdotus on tiivis yksimassainen, etelä-sivultaan viistetty ja yhden vinokaton alle rakentuva kokonaisuus. Peruskonsepti ja arkkitehtoninen hahmo ovat yksinkertaisia ja selkeästi esitettyjä. Ehdotuksen arkkitehtoninen yleisilme on selväpiir-

teinen ja harmaantuvine hirsipintoineen miellyttävä.

Rakennus ja muut toiminnot on sijoitettu tontille tasapainoisesti. Alueellisessa sijoittelussa kiinnittää kuitenkin kriitistä huomiota se, että tontin selkeästi parhaaseen näköalasuuntaan, Juutuanjoen kosken suuntaan luoteessa, on sijoitettu pääasiassa yksittäisiä työtiloja (kolmannen kerroksen saunaosasto tosin suuntautuu tähän näköalaan). Laajimmat lasipinnat on kuitenkin lämpötaloudelliselta kannalta suunnattu järkevästi etelään. Ulkotoiminnot, kuten ulkoesiintymispaikka, on sijoitettu rakennuksen etelä-sivustalle, joka on näkymiensä suhteen vähiten antoisa suunta, mutta toisaalta, sijoituspaikka on suojattu kosken ympärivuotiselta kohinalta.

Pohjaratkaisu jäsentyy selkeästi ja tiiviisti. Katettu sisääntuloalue ja siihen liittyvät lasiseinäiset aulat ovat kutsuvia, mutta sisääntulokatoksen kapea ja korkea muoto tekee tilasta joissakin sääolosuhteissa melko suojattoman. Tilaryhmien sijoittelu on järkevä, paitsi että auditorio-näyttämö-monitoimisali ei toimi kilpailuohjelman edellyttämällä tavalla yhtenä toiminnallisena kokonaisuutena, mutta puutteet ovat korjattavissa. Saamelaiskäräjien parlamenttisali sijaitsee keskeisesti ja leikkautuu (kenties hieman liian vaatimattomasti) ison vinon kattopinnan läpi. Arkkitehtuurin yksinkertaisuuden kielteisenä puolena on yksitoikkoisuus ja mittakaavattomuus.

Puumateriaalin käyttö on myönteistä, mutta valtavien hirsipintojen teknisiin ongelmiin, kuten seinien painumiin ja jäykistämiseen, ei ole esitetty ratkaisuja. Hirsiseinien vinous ei liene riittävä ratkaisu seinien sääsuojaukseen, varsinkin katon vinosuunnan alapuolisilla seinillä. Venytetyt vaakaikkunat, ja suuret, yhtenäiset lasipinnat tuottavat niinkään teknisiä vaikeuksia ja saattavat olla arkkitehtonisestikin riskitöidessä hirsiseinärakenteen kanssa. Hirsiseinä ei sitä paitsi yksinään ole lämpötaloudellisesti riittävä seinärakenne. Rakennuksen passiivinen aurinkosuojaus on kohtuullisen hyvä ja lasipintojen kokonaismäärä niin ikään melko harkittu.

Rakennuksen arkkitehtuuri on selväpiirteistä, mutta kenties liian terävä-särmäistä ja etäistä saamelaiskulttuurille. Parlamenttitali ja aulatilat vaikuttavat perspektiivikuvissa tunnelmallisilta. Energiakysymysten selvittäminen on jäänyt varsin periaatteelliselle tasolle.

Toinen vaihe

Tekijä on kaikilta osin ottanut huomioon palkintolautakunnan kritiikin ja kehitysehdotukset. Ehdotus onkin kehittynyt merkittävästi sekä ulkohahmon että pohjaratkaisun osalta. Toisen vaiheen suunnitelma ilmentää tekijän rohkeutta muuttaa kilpailuehdotustaan olennaisiltakin lähtökohdiltaan.

Monitoimi- ja palveluauilan avaaminen diagonaalisesti jokinäkymään on onnistunut ja ravintolasalin sijoitus parhaaseen näköalasuuntaan on niin ikään hyvä. Rakennuksen yleishahmo on kiinnostava, mutta joihinkin julkisivuosuuksiin (lounais- ja luoteissivut) on tullut raskautta ensimmäisen vaiheen keveyden ja abstraktisuuden tilalle. Sisätilat ovat toimivia ja miellyttäviä.

Hirsirakenneteknisine lisäselvityksiineen, räystäineen ja isokokoisine sadevesikouruineen toisen vaiheen ehdotus on myös rakennusteknisesti aikaisempaa vaihetta uskottavampi. Hirren käyttö vaikuttaa kuitenkin edelleen hieman dekoratiiviselta. Ehdotuksen suurimmaksi ongelmaksi on jäänyt arkkitehtuurin yleispiirteisyys – rakennus viestii kyllä hyvin pohjoisten alueiden rakennusperinteestä ja sopeutuu ympäröivään Ylä-Lapin maisemaan, mutta se ei sisällä juuri mitään erityisesti saamelaiskulttuurin olemukseen assosioivia piirteitä.

Ekologisessa mielessä ehdotus on järkevä, mutta se ei sisällä määrätietoisia tai uusia kestävä kehityksen periaatteita. Sisäänkäyntien suojaaminen säältä laajoilla katoksilla on onnistunut.

Ehdotus nro 32, nimimerkki "BÄIKI"

Ensimmäinen vaihe

Ehdotus on yhtenäinen, vahvasti poimuttelevan julkisivun rajaama, moni-

muotoinen viistokattoinen kappale. Suunnitelma on kokonaisuudessaan hallittu sekä huolella kehitelty ja esitetty. Rakennuksen hahmo on kiinteä ja rytmikäs, mutta sijaintipaikan olemuksen kannalta liian monumentalisoiva.

Rakennuksen ja ulkotoimintojen sijoittuminen kilpailualueelle on luonteva, paitsi että tapahtumapiha esiintymispaikkoineen jää liian avoimeksi; tapahtuma-alueesta olisi muodostettavissa selvähahmoisempi ja rauhallisempi tila esim. maastomuodoin. Pääsisäänkäyntikohta ei erotu kaukonäkymissä riittävän selkeästi.

Pohjaratkaisu on toimiva, mutta isot salit sijaitsevat etäällä toisistaan ja parlamenttitali on pitkäkhön käytävähäyhteyden päässä. Auditorio-, monitoimitali-, näyttämötila -ryhmää on vielä syytä kehittää edelleen monikäyttöisyyden mahdollistamiseksi. Rakennus- ja materiaalivalinnat ovat luontevia, vaikkakaan pilari-laatta-betonirungon pilarijako ei piirustuksista ilmene. Piirustukset eivät anna riittäviä viitteitä ilmanvaihtokanavien sijoittamisesta välipohjien osalta. Räystäättömät julkisivut ovat erittäin ongelmallisia, varsinkin laajan vinokaton alasivuilla, joille vesi, lumi ja jää keräytyvät. Tummaksi käsitelty puu joutuu eri ilmansuunnilla hyvin erilaisten rasiusten kohteeksi. Myös seinäpintojen ja ikkunoiden alaosan suunnittelussa on otettava huomioon korkeaksi kinostuva lumi ja jää.

Rakennuksen ulko- ja sisätilojen yksinaisuus on vaikuttava. Ehdotuksen arkkitehtuuri on eleganttia, mutta sen olemus ei ilmennä saamelaisuutta, vaan rakennuksella on melko esinemäinen, urbaanin kulttuurilaitoksen hahmo. Pitkät nauhaikkunat leikkautuvat liiaksi aaltoilevasta seinämuodosta. Energiakysymyksiä ei ole riittävästi huomioitu.

Toinen vaihe

Tekijä on ottanut huomioon ensimmäisessä vaiheessa esitetyn arvostelun, mutta samalla ehdotukseen on tullut vieraita piirteitä. Ikkunanauhojen pehmentäminen aaltoilevilla ääriiviivilla sekä luonnonkivijalusta vaikuttavat

koristeellisilta. Rakennuksessa on torjuvaa linnamaista sulkeutuneisuutta. Luonnonkiveä olisi kenties ollut syytä käyttää laajemmin rakennuksen liittämisessä maastoon, nyt aihe jää irralliseksi sokkelikiveykseksi. Vinon kattopinnan alaosaan on lisätty räystäs, mutta muut julkisivupinnat ovat edelleen alttiita ankaran ilmaston vaikutuksille.

Rakennuksen pohjaratkaisu on kehittynyt ja erityisesti parlamenttitalin siirtäminen aulan ja ravintolan yhteyteen on onnistunut.

Huolimatta tekijän sanallisesti ilmaismista pyrkimyksistä sopeuttaa rakennus Ylä-Lapin maisemaan ja saamelaiskulttuurin perinteeseen, se vaikuttaa visuaalisessa eleganssissaan pikeminkin urbaanin ympäristön arkkitehtuurilta. Rakennus sopeutuu kyllä mittakaavallisesti Inarin kyläkuvaan, mutta se näyttää esinemäisyydessään irrallisen monumentalisoivalta.

Pyrkimys ekologisuuteen koko rakennuksen elinkaaren osalta on tuotu esiin selostuksessa, mutta itse ehdotus ei riittävästi rakennu näiden tavoitteiden varaan.

Ehdotus nro 33, nimimerkki "Varpu"

Ensimmäinen vaihe

Ehdotus on hallittu, ammattitaitoinen ja yleisvaikutelmaltaan selkeä kokonaisuus; arkkitehtonisina teemoina ovat tasakattoinen jalusta ja siitä nousevat särmäiset harkot, selostuksen mukaan "valopiiput".

Rakennus on sijoitettu järkevästi siten, että valtatielle muodostuu määritelty tilavaikutelma Saamelaismuseon, koulurakennuksen ja Saamelaiskulttuurikeskuksen välille. Rakennuksen itänurkka sijaitsee liiankin lähellä tietä, mutta sijoituksen yksityiskohdat voidaan selvittää jatkotyöskentelyssä. Ulkoesiintymispaikka on sijoitettu tilallisesti epämääräisesti pysäköintialueen kohdalle; sijaintipaikka on syytä merkitä, sulkea ja suojata kosken kohinalta.

Sisääntulojärjestelyt ja aulatilat on suunnattu maisemallisesti edullisim-

paan suuntaan. Pohjaratkaisu on yksinkertaisen selkeä, mutta ei yksitoikkoinen, ja kokonaisuutena toimiva, vaikkakin aula-ruokasalikokonaisuus vaikuttaa hieman käytävämäiseltä. Ehdotuksen tilat punoutuvat tilallisesti kiinnostavasti toisiinsa sekä vaaka- että pystysuunnassa. Auditorio-, monitoimisali-, näyttämökokonaisuus on ratkaisu kilpailuohjelman edellyttämällä tavalla monikäyttöisenä tilaryhmänä.

Samalla kun ehdotus on arkkitehtonisesti tyylikäs, se vaikuttaa sijoituspaikallaan ja tehtävässään liian yleispätevältä kulttuurilaitokselta, vailla Saamelaiskulttuurikeskuksen erityisleimaa. Kulmikkaita ja jyrkkämuotoisia ”valopiippuja” pidettiin hahmoiltaan hieman vieraina. Taitava luonnonvalon käyttö poistaa paikoitellen muuten virastomaisen rationaalista vaikutelmaa. Tekniset ratkaisut ja materiaalivalinnat vaikuttavat melko hyviltä, paitsi että rakennuksen runkorakennetta ei ole riittävän selväpiirteisesti esitetty, ja kupari on Lapin rakentamistraditiolle vieras materiaali. Liuskekivenä ei kotimainen materiaali tulle teknisistä syistä kysymykseen, vaan kivimateriaalina jouduttaisiin käyttämään esim. norjalaista liuskekiveä. Energiakysymyksiin ei ehdotusta laadittaessa ole perehdytty riittävästi.

Toinen vaihe

Ehdotuksen tekijä on ottanut huomioon palkintolautakunnan esittämän arvostelun, mutta muutokset eivät joka suhteessa vaikuta onnistuneilta ja ehdotus on itse asiassa menettänyt kiinnostavuutta ja arkkitehtonista selkeyttään. Ehdotuksen mittakaava vaikutelma Inarin kyläkuvassa ja olemus laajemmassa maisemassa sekä tonttijärjestelyt ovat onnistuneita. Esitetty laajennustapa erillisenä etualan rakennuksena kenties rikkoo kokonaisuutta ja on joka tapauksessa arkkitehtonisesti vaativa.

Pohjaratkaisu on toimiva ja luonteva, mutta samalla kun rakennukseen on tullut moni-ilmeisyyttä, alunperin kahden toisiinsa työntyvän suoralikulmisen massan teema on kadottanut selväpiirteisyyttä. Huoltopihan sijoittaminen Inarin keskustan suuntaan on arveluttavaa. Tasakaton tilal-

le esitetty hyvin loiva vinokatto tuskin vähentää katon teknisiä ongelmia ja muutos on osaltaan heikentänyt ehdotuksen arkkitehtonista ajatusta. Myös julkisivut, joiden yleispätevyyteen ja paikkaan sitoutumattomuuteen palkintolautakunta kiinnitti ensimmäisen kilpailuvaiheen arvostelussaan huomiota, ovat monelta osin arkipäiväistyneet. Sisätilat ovat kauniita ja luonnonvalon käyttö onnistunutta.

Ehdotuksen julkisen rakennuksen leima on joiltain osin heikentynyt eikä arkkitehtuuri sisällä kiinnekohtia saamelaisperinteeseen.

Kestävän kehityksen, ekologisuuden sekä koko elinkaaren huomioon ottaminen suunnitelmassa on jäänyt melko yleiselle tasolle.

Ehdotus nro 37, nimimerkki ”Aäa”

Ensimmäinen vaihe

Ehdotus on yhtäaikaaisesti yksinkertainen ja monimuotoinen. Sisäkulttuuristaan pyöristetyn ristin muotoinen rakennus on kokonaisuudessaan yhteen suuntaan kaltevan katon alla. Rakennus on sijoitettu kilpailualueen itäreunaan siten, että Saamelaiskulttuurikeskus, Siida ja koulurakennus muodostavat pohjoiseen johtavalle päätielle porttiaiheen; se on näin selvästi vuoropuhelussa sillan ja joen vastarannalla sijaitsevan Saamelaismuseon kanssa. Rakennuksen itänurkka saattaa jo olla liian lähellä tietä, mutta asia tulee varmistaa jatkokilpailussa. Nelisakaraisen hahmonsuuntaus ei ole tyydyttävä, koska pääsisään tulopiha avautuu suoraan päätien meluun. Ulkoesiintymispaikka on maisemallisesti kauniissa paikassa, mutta kosken ympärivuotinen kohina tekee siitä vaikeakäyttöisen.

Pohjaratkaisu on tehokas, mutta rakennuksen neljän ”poukaman” samankaltaisuus on häiritsevää. Erityisesti pääsisäänkäynti tulee merkitä selkeämmin. Aulatilaa sijoitetut, pohjapiirroksessa pyöreämuotoiset salit, luovat kiinnostavan ja rikkaan tilan. Auditorio- ja monitoimisali-näyttämö-kokonaisuus on periaatteessa toimiva tilajärjestely. Ravintolatilat sijoitus luoteisnurkkaan ilman omaa sisäänkäyntiä ei ole hy-

väksyttävissä, koska tarkoitus on, että ravintolan asiakkaista huomattava osa tulee Inarin kylältä.

Rakennejärjestelmää ei ole esitetty riittävästi selkeästi. Esitettyssä muodossa räystättömyys on ongelmallinen, erityisesti vinon katon alasivuilla, joille kerääntyy paljon vettä, lunta ja jäätä. Parlamentin kattoikkunajärjestelyt eivät ole Inarin olosuhteissa toteutettavissa esitetyllä tavalla. Muutenkin parlamenttiosan, ja kenties muidenkin salitilojen, ilmentämistä rakennuksen ulkohahmossa on syytä edelleen pohtia. Rakennuksella on säleikkömäisten julkisivujensa ansiosta kiinnostavalla tavalla erilainen päivä- ja yöilmeensä – päiväaikaan korostuu rakennuksen olemus suurkappaleena, pimeän ajan valaistuksessa tulevat esiin sisätilat. Sinänsä julkisivut vaikuttavat monotonisilta.

Ekologisten ja energiansäästötavoitteiden saavuttamiseen ehdotus ei anna riittäviä vastauksia.

Toinen vaihe

Ehdotuksen kokonaisote tontinkäytösuunnitelmasta pohjaratkaisuun on tiivistynyt – yleishahmossa neljän yleisilmeeltään samankaltaisen poukaman samankaltaisuus arveluttaa kuitenkin edelleen, vaikka suorat päädyt ja kulmat jäsentävätkin rakennushahmoa. Rakennus vaikuttaa vieläkin sijaitsevan liian lähellä päätietä. Aulatilat pyöreämuotoisine salikappaleineen ovat onnistuneita ja ne luovat kiinnostavalla tavalla samanaikaisen vaikutelman ulko- ja sisätilasta. Pohjaratkaisu on avara ja kutsuva ja houkuttelee eri tarkoituksissa rakennuksessa olevien kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen. Auditorio- ja monitoimisalin muodostama kokonaisuus on edelleen esitetty melko teoreettisena ideana ja ratkaisun käytännöllinen toimivuus jää siten eräiltä osin epäselväksi (taustatiloista tulee olla suora yhteys auditorio-/näyttämötilaan).

Valitettavasti parlamenttiosan, jonka tulisi olla rakennuksen kohokohta, on jatkokokehittelyssä tullut muodoltaan epämieluisen luolamaisiksi. Varsinkin kattoikkunaratkaisu ja tapa, jolla päätila esiintyy rakennuksen ulkohahmos-

sa, on muodoiltaan löysä. Katon läpi työntyvän saliosan tulisi palkintolautakunnan näkemyksen mukaan liittyä aulatilassa vapaasti ryhmiteltyjen salitilojen teemaan, sen sijaan että se on hahmoltaan vieraan linssimäinen. Parlamenttisalin yksiaineinen kivisyys on arkkitehtonisesti vaikuttava, mutta luo samalla ahdistavia ja raskaita mielikuvia.

Julkisivujen vertikaalisten aiheiden ja niiden takaa näkyvien ikkunanauhojen muodostama kokonaisuus ei esiteytissä muodossaan ole täysin vakuuttava, mutta julkisivut ovat tarkemmalla suunnittelulla parannettavissa.

Ehdotuksen kehittelyssä ei ole riittävästi paneuduttu ekologisen suunnittelun perusteisiin. Suunnitelma sisältää vaativia teknisiä ratkaisuja, kuten laajan, loivan ja lunta keräävä kattopinna, jonka teknisiä ratkaisuja ei vielä ole tunnistettu tai tutkittu.

Ehdotus ei millään ulkokohtaisella tai ilmeisellä tavalla sitoudu saamelaiskulttuurin perinteeseen, muotomaailmaan tai mielikuviin, mutta siinä on merkittävästi enemmän kuin muissa kilpailuehdotuksissa teemoja, joista saamelaiset voivat tunnustaa kulttuurilleen ominaisia symbolisältöjä. Näitä ominaisuuksia ovat erityisesti rakennuksen nelihahmoisuus ja pehmeät pyöreät muodot.

Ehdotettu laajennustapa vaikuttaa perustelemattomalta, eikä se rakennu ehdotuksen perusajatuksen varaan, mutta suunnitelman luonteeseen sopiva laajennustapa on kehitettävissä.

Kokonaisuutena ehdotus sisältää koko kilpailussa eniten kehityskelpoisuutta mieleenpainuvan saamelaiskulttuurikeskuksen suunnittelemiseksi.

Ehdotus nro 51, nimimerkki "Villa Sämpmi"

Ensimmäinen vaihe

Ehdotus on sijoitettu valtatie suuntaisesti, pohjois-eteläsuunnassa jokea vastaan kohtisuoraan. Suora, harjakattoinen 3-kerroksinen rakennusmassa on "primitiivisyydessään" ajatuksia herättävä ja positiivinen. Arkkitehtonisena

pääajatuksena on typologisesti tutun rakennushahmon muuntaminen rakennusteknisesti ja arkkitehtonisesti uudenaikaiseksi julkiseksi rakennukseksi.

Arvokkaana on pidetty sitä, että tekijä on kehitellyt koko ideansa ekologisista sekä rakennus- ja energiataloudellisista lähtökohdista käsin.

Ulkoalueiden suunnittelu vaikuttaa harkitsemattomalta ja keskeneräiseltä. Sisäänajo valtatieltä ei ole asema-kaavamääräysten mukaan mahdollinen ja muutenkin rakennuksen päädyn kiertävä ajotie on kömpelö. Erillinen näyttelyrakennus on perusteeton. Ulkoesiintymisaluetta ei voida sijoittaa lähelle jokea kosken ympärivuotisen kohinan vuoksi. Rakennuksen pilareilla oleva, joen puoleinen pää, sekä julkisivun ja kattopinnan aukotukset ja kattoterassit, etäännyttävät rakennusta positiivisesti historiallisten esikuvien (esim. vanhat koulu- ja virastorakennukset) painolastista. Kattamattomat kattoterassit ovat toisaalta teknisesti ongelmallisia alueella, jolla lumimäärä on suuri.

Korkean aulatilaa kahtia jakama pohjaratkaisu on periaatteessa kiinnostava. Vaikka pohjoispäähän sijoitettu ravintola sijaitsee näköalan kannalta parhaalla paikalla, se on Inarin kylän suunnalta hankalasti tavoitettavissa (suuri osa ravintolan asiakkaista tulee kylän keskustan suunnasta). Auditorio-, näyttämö- ja monitoimihalli ei toimi kilpailuohjelman edellyttämällä tavalla yhtenä, joustavakäyttöisenä tilakokonaisuutena.

Rakennus vaikuttaa liian pitkäksi venytetyltä ja mittakaavattomalta ja tuo esitettyssä muodossaan pohjoisen asukkailla kielteisiä mielleyhtymiä.

Toinen vaihe

Ehdotus on merkittävästi tiivistynyt ja parantunut. Erityisesti rakennuksen lähiympäristö on saanut tyydyttävän ratkaisun, joskin eri tavoin päällystettyjen teiden ja reittien määrä vaikuttaa tarpeettomalta.

Ehdotus on ekologisten ja energiataloudellisten tavoitteiden huomioonotta-

misessaan koko kilpailussa omaa luokkaansa. Arkkitehtoninen perusajatus tutun, perinteisiin rakennuksiin viittaavan, perushahmon ja ikkuna-aukusten rytmin luomien uusien vaikutelmien vuoropuhelusta on periaatteessa onnistunut.

Suurimman ongelman muodostaa rakennusmassan pituus, joka luo karamimaisen vaikutelman, joka ei heijasta rakennuksen kulttuurilaitosolemusta, eikä aikaansaakutsuvaa, kaikille avointa vaikutelmaa. Rakennuksen yleishahmo on vieras saamelaiselle muoto- ja mielikuvamaailmalle. Palkintolautakunnan näkemyksen mukaan ensimmäisen vaiheen arvostelussa esiin tuotu ajatus massan katkaisemisesta suuremmilla lasipinnoilla tai muilla keinoin sisään-tuloaulan kohdalta olisi ollut merkittävä parannus tässä suhteessa.

Pohjaratkaisua vaivaa edelleen kaava-omaisuus, joka kuitenkin olisi esimerkiksi auditorion ja sisään-tulohallin välisellä väljemmällä yhteydellä parannettavissa. Tilaratkaisuissa ei yleensä ole riittävästi kiinnitetty huomiota yleisön liikkumiseen ja tungostumiseen tai luontaiseen tarpeeseen pysähtyä ja kerääntyä pienryhmiin. Pohjaratkaisut eivät ole kaikilta osin kilpailun huone-tilaohjelman mukaisia.

Sisätiloista (keskusaula ja ylimmän kerroksen päädyssä sijaitseva kokoustila) esitetyt mallinnokset ovat vaikuttavia ja kauniita. Sen sijaan ulkohahmoon on tullut kielteistä sulkeutuneisuutta ja raskautta. Pääsisäänkäyntien tuulikaapit vaikuttavat ahtailta eivätkä ne tarjoa minkäänlaista suojaa monesti ar- mottomalta säältä.

Kun kilpailuohjelmassa erityisesti painotettiin kestävän kehityksen mukaisia suunnittelutavoitteita, on palkintolautakunta arvostanut ehdotuksen ilmentämää paneutumista näihin periaatteisiin.

3.2 YLÄLUOKKA

Ehdotus nro 11, nimimerkki "TULILLA"

Tapahtumapihan ympäri kiertyvän, lounaaseen avautuvan kehän muotoinen rakennus on sijoitettu tontin keskikohdalle. Suuri osa rakennuksen volyymista on maapenkereiden alla. Pysäköintipaikat on sijoitettu pyöreämuotoiseen aitaukseen, hieman häiritsevän lähelle jokirantaa; itse rakennus ei lainkaan hyödynnä parasta näköalasuuntaa luoteeseen. Rakennuksen eri tilaryhmät on sijoitettu hyvin tapahtumapihaa kiertävän aulan yhteyteen. Toimisto- ja työtilat sijaitsevat pääosin 2.:ssa ja 3.:ssa kerroksessa. Monitoimisali ei toimi toivotulla tavalla auditorion yhteydessä. Näkyvän rakennushahmon umpinaisen selkäpuolen ja lasisen pihapuolen kontrasti on tehokas, mutta samalla kun pihatila on kutsuva ja suojaava, umpinainen puoli antaa päälähestymissuuntiin torjuvan vaikutelman.

Rakennuksen esinemäinen hahmo on sinänsä kaunis, mutta Inarin kylämiljöössä vieras. Vaikka tilojen peittäminen maavallien alle saattaa parantaa lämpötiloutta ja antaa periaatteessa ekologisen leiman, ei ratkaisu ole rakenneteknisessä mielessä perusteltu, eivätkä laajat maankaivu- ja maansiirtotyöt ole suotavia Ylä-Lapin arassa ja hidaskasvuisessa luonnossa. Ehdotus toteuttaa ekologisen suunnittelun periaatteita, mutta sillä ei ole pihatilan koaavaa vaikutelmaa lukuun ottamatta kiinnekohtia saamelaisperinteen muoto- ja mielikuvamaailmaan.

Ehdotus nro 14, nimimerkki "SAAMIMAAS"

Pohjoisen suuntaan Juutuajoelle avautuvan tapahtumapihan ympärille kiertävä vapaamuotoinen rakennus on sijoitettu tontin eteläosaan Kittiläntien tuntumaan. Pysäköintialueet on sijoitettu tonttialueen poikki länsirajalle, kun taas huoltopisteet sijaitsevat arveluttavasti Inarin kylän keskustan puoleisella sivulla. Pääsisäänkäynti sijaitsee varsin hankalasti tapahtumapihan pohjukassa pohjoissivulla. Aula on vetytetty käytävämäisen pitkäksi, mutta toimintojen periaatteellinen sijoitus on mielekäs. Eräiltä osin, kuten auditorio,

ehdotus on esitetty liian ylimalkaisesti, jotta tilojen toimivuutta tai luonnetta voitaisiin arvioida. Julkisivut on suunniteltu kiinnostavasti, mutta rakennuksen hahmo tekee siitä jättiläisesineen, joka jää sijoituspaikallaan irralliseksi. Arkkitehtuuri ei sisällä mitään kiinnekohtia saamelaiskulttuurille ominaisiin tunnelmiin, muotoaiheisiin tai muistikuviin. Orgaanisesta muotoilustaan huolimatta ehdotus sopisi kenties paremmin urbaaniin ympäristöön.

Ehdotus nro 15, nimimerkki "Stophu"

Kaksikerroksinen, kiinteänmuotoinen rakennus on sijoitettu tontin itäreunalle, kenties liiankin lähelle valtatieä. Toiminnot on ryhmitelty tehokkaasti laajan aulan (aulatilat vaikuttavat ylimitotetuilta) ympärille. Piirustusten mukaan parlamenttisali on osa aulatilaa; ratkaisu luo avoimen demokraattisuuden vaikutelman, mutta se ei ole toiminnallisesti hyväksyttävissä. Aulojen ja toisen kerroksen avoimaisen toimistomaiseman vapaarytminen, metsää muistuttava pilarirakenne on kiinnostava, vaikkakin tiheä pilaristo saattaa muodostua toimintoja haittaavaksi. Laaja tasakatto puutarhoineen ja ulkoilmateattereineen ei ole Inarin ilmastossa perusteltu ratkaisu. Vaikka laaja tasakattoinen ja korostetun horisontaalinen rakennushahmo on Inarin kylämiljöössä vieras, se vaikuttaa ehdotuksen aineistoon sisältyvässä metsänäkymässä kauniilta. Pilarien aikaansaamaa metsävaikutelmaa lukuun ottamatta ehdotus ei sitoudu saamelaiskulttuurin ominaispiirteisiin. Rakennusvolyyymi on kiinteä, mutta muuten ehdotus ei heijasta kestävän kehityksen periaatteita.

Ehdotus nro 24, nimimerkki "GILLI"

Piha- ja tapahtuma-aukion taustaksi ryhmitelty monikulmainen, pääosin 2-kerroksinen rakennus on sijoitettu tontin keskialueelle siten, että se ei sanottavasti hyödynnä parasta näköalasuuntaa Juutuajoelle. Rakennuksen hahmo monimuotoisine kattoviisteineen sopeutuu hyvin ympäristön maisemaan. Toimintojen sijoitteluperiaate on looginen, mutta pohjaratkaisu aikaansaa pitkäköjä käytäviä, joista monitoimiaula jää syrjään. Käytävän erot-

tama monitoimisali ei toimi toivotulla tavalla yhdessä auditorion kanssa.

Vaikka ehdotettu rakennus soveltuu Inarin kyläkuvaan ja Ylä-Lapin maisemaan, siltä puuttuvat yhteydet saamelaisen perinteen tunnusomaisiin piirteisiin. Ehdotus ei perustu riittävässä määrin kestävän kehityksen suunnitteluperiaatteisiin.

Ehdotus nro 53, nimimerkki "Bäikki Minsttarat"

Pyöreänmuotoisen monikäyttöisen aula- ja palvelutilan ympärille säteittäisesti sijoitetuista kuudesta suorakulmaisesta siivestä muodostuva rakennus on sijoitettu tontin itälaidalle, valtatie tuntumaan. Rakennuksen eteläpuolelle sijoittuvat juhla-aukio ja pysäköintialue. Ehdotus ei millään tavalla hyödynnä rakennuspaikan parasta näköalasuuntaa joelle ja sen yli luoteeseen. Rakennusosat ryhmittyvät keskialueen kohdalla korkean ja tornimaisen, reunoja kohti laskeutuvan kattomuodon alle. Rakennuksen hahmo on selväpiirteinen ja kattovalaistu keskeistila periaatteessa motivoitu ajatus, mutta matalien seinien rajaama parlamenttisali ei ole toiminnallisesti hyväksyttävissä. Auditorio ja monikäyttösali eivät toimi yhdessä, ohjelmassa toivotulla tavalla. Rakennuksen laajentaminen kaikkien säteittäisten osien päissä lienee epärealistista (laajennus voi olla täysin uusi toiminta, tämänhetkiseen ohjelmaan sisältyvien toimintojen laajentumisen sijasta).

Vaikka kattomuodon kaaret periaatteessa heijastavat tunturimaiseman muotoja, jää esitetty rakennus ympäristössään vieraaksi suuresineeksi.

3.3 KESKILUOKKA

Ehdotus nro 2, nimimerkki "TLo"

Rakennus sijoittuu luontevasti tontin keskivaiheille. Piiriin / ympyrään perustuvan ratkaisu on mahdollinen, mutta ratkaisu hukkaa liittymisen ulkotilaan ja vaikuttaa siten paikalle vieraalta. Pohjaltaan ympyrän muotoinen rakennus ei anna mielikuvaa helposti lähestyttävästä kulttuurikeskuksesta. Liittymä valtatie neljälle ei ole suotava ja ympyrämuodon toistaminen muissa rakennuksissa ja rakenteissa vaikuttaa irralliselta. Pohjaratkaisultaan rakennuksen jakaa keskeinen aula joka toimii luontevan kohtaamispaikasta. Tekijä on selvittänyt toiminnot haastavaan muotoon pääosin onnistuneesti.

Ehdotuksen arkkitehtuurissa, erityisesti pohjamuodossa, on pohjoisen rakentamisen piirteitä, mutta se jää vieraaksi Ylä-Lapin maisemakuvassa, eikä se sisällä saamelaiskulttuuriin liittyviä aiheita, kuvia tai tunnelmia. Materiaalit julkisivuissa ovat paikkaan ja toimintoon nähden vieraita.

Ehdotus nro 3, nimimerkki "SARVVAËOARVI"

Pohjahahmoltaan sarvimainen rakennus muodostaa joelle avautuvan pihatilan. Pääsisäänkäynti on sijoitettu epäselvästi koilliskulmaan, kun taas huoltoalue sijaitsee päälähestymissuunnassa valtatie puolella. Toimintojen sijoittaminen rakennukseen on periaatteessa oikea, mutta tilasuunnittelu on jäykkää ja väkinäistä. Monitoimisali ja auditorio eivät toimi toivotulla tavalla yhdessä. Rakennuksen hahmosa ja julkisivuissa on paikoitellen mielenkiintoista rytmiä ja aiheita, mutta kokonaisuus on rauhaton. Ehdotuksen arkkitehtuurissa on pohjoisen rakentamisen piirteitä, mutta se jää vieraaksi Ylä-Lapin maisemakuvassa, eikä se sisällä saamelaiskulttuuriin liittyviä aiheita, kuvia tai tunnelmia.

Ehdotus nro 4, nimimerkki "Juonne"

Komea konseptuaalinen "venytetty verkko" asettuu tontille taiten ja varmuudella. Toiminnot tontilla sijoittuvat luontevasti, mutta "aaltoilevan arktisen" puiston tekeminen vaikuttaa tar-

peettoman raskaalta maaston muokkaukselta. Ratkaisu vie voimaa itse rakennukselta. Pysäköinti on sijoitettu tarpeettoman kauas pääsisäänkäynnistä.

Ehdotuksen konsepti on ohjannut pohjia hieman liiallisen monimutkaiseksi ja etäisyydet aulasta eräisiin toimitoihin venyvät tarpeettoman pitkiksi. Yleisesti tekijä on kyennyt sovittamaan toiminnot haastavaan kokonaisuuteen varsin taitavasti. Sisätilat ovat rikkaat ja liittyminen luontoon toimii pihojen ja päätyjen osalta hienosti. Julkisivut ovat, hieman erikoisesta pintamateriaalista huolimatta, kiinnostavat ja jännitteiset. Bitumihuovan käyttö julkisivuissa tuo useita teknisiä ongelmia huovan kestävyuden ja tasaisen kiinnittämisen sekä paloturvallisuuden osalta. Rakennuksen monimuotoisuus ei tue ekologisia tavoitteita. Erityisesti sisäpihat sekä päätyjen syvennykset keräävät lunta ja jäätä.

Ehdotus nro 8, nimimerkki "Topological landscape"

Ehdotus on sekä pohja- että leikkausmuodoltaan monimuotoinen rypäs, joka on sijoitettu tontin itäosaan valtatie 4:n tuntumaan. Tonttijärjestely tiestöineen ja kaksine sisäänajovyliineen on epämääräinen. Pohjaratkaisu on periaatteessa toimiva, mutta se vaikuttaa monine koordinaattisuuntineen ja käytävineen sekavalta. Rakennuksen julkisivut ovat monimuotoisuudestaan huolimatta melko yksitoikkoiset ja raskaat. Rakennuksen hahmo sulautuu maisemaan suhteellisen hyvin, mutta arkkitehtuurilla ja tunnelmalla ei ole kiinnekohtia saamelaiskulttuurin perinteeseen tai mielikuva-aiheisiin.

Ehdotus nro 9, nimimerkki "Kiehin"

Tontin pääsuuntien suhteen diagonaalisesti suunnattu rakennus on sijoitettu kilpailutontin itäpäähän. Pohjaratkaisu jäsentyy selkeästi ristimäisen rakennusruppään keskellä sijaitsevan aulan ympärille. Aula ja ravintola suuntautuvat erinomaisesti kohti luoteen suunnassa olevaa parasta näköalasuuntaa. Rakennuskokonaisuus ehdotettuine lisärakennuksineen muodostaa mittakaavallisesti miellyttävän kylämäisen

miljöö. Arkkitehtuuri vaikuttaa kuitenkin hieman arkiselta koulurakennukselta, eikä ehdotus sisällä mitään kiinnekohtia tai viittauksia saamelaisuuden perinteisiin, elämänpiiriin tai mielikuviin.

Ehdotus nro 16, nimimerkki "GOS BÁLGÁT GÁVNNADIT"

Pyramidimaisista yksiköistä muodostuva rypäs on sijoitettu tontin luoteisosaan lähelle parasta näköalasuuntaa; pysäköintialue muodostaa päätulosuunnassa etualan. Epäsymmetrisistä viisi- ja kuusikulmioista muodostuva pohjaratkaisu on ryhmitelty keskeisen aula- ja sisäpihan ympärille. Valitusta geometrisesta yksiköstä johtuen toimisto-osien käytäväratkaisut ovat väkinäisiä. Rakennuksen yleishahmo ja julkisivut ovat dramaattisia ja mieleenpainuvia, mutta arkkitehtuuriaiheilla ja yleishahmolla ei ole mitään kiinnekohtia saamelaiseen perinteeseen, aihe maailmaan ja elämänpiiriin. Ehdotus on kiinnostava muotoharjoitelma, mutta kilpailuaineistossa esitetty yhteys lapinkotaan ja kylämuotoon ei toimi, vaan mielikuvat liittyvät väistämättä pyramideihin ja siten saamelaisuudesta ja Ylä-Lapista katsoen hyvin etäisiin muistikuviiin.

Ehdotus nro 20, nimimerkki "Dearbmi" Kulmanmuotoinen rakennus on sijoitettu rannan suuntaisesti tontin luoteisosaan siten, että sisäänkäynti tapahtuu kulman muodostaman pihatilan läpi. Pohjaratkaisu on periaatteessa toimiva, mutta tilasuunnittelu on melko kömpelöä ja ihmisten liikkuminen rakennuksessa on mielenkiinnontonta. Aula, ravintola ja kirjastotilat sekä parlamenttitali liittyvät hyvin jokimaisemaan ja etäisempään tunturinäkymään. Julkisivujen murtoviiva vaikuttaa samanaikaisesti hermostuneelta ja yksitoikkoiselta. Arkkitehtoninen käsittely on Ylä-Lapin pehmeämuotoisessa maisemassa vieras, eikä rakennus herätä mitään miellelyhtymiä saamelaiskulttuurin muotoaiheisiin tai mielikuviin. Parlamenttitalin ja aulan perspektiivikuvat ovat viitteellisiä, mutta kauniita.

Ehdotus nro 22, nimimerkki "Juutuanjoen kivet"

Määrätietoisesti tehty ehdotus sijoituu lähellä Inarinteitä. Tekijä on inspiroitunut luonnosta ja siirtänyt idean hieman liiankin suoraan suunnitelmaksi. Assosiaatiota jättikokoisista rantakivistä ei voi välttää. Pohjaratkaisultaan ehdotus on tiivis ja toiminnallisesti mahdollinen. Tavoitteiden mukainen liittyminen luontoon jää kuitenkin pääosin saavuttamatta ja ehdotusta sekä esitystä vaivaa liiallisesti kaupallisen rakentamisen tunnelma. Tilallisesti koameasti ympäristöön liittyvä, terassina toimiva kattopinta aiheuttaa Inarissa talviaikaan teknisiä ongelmia.

Ehdotuksen arkkitehtuurissa on julkisen rakentamisen piirteitä, mutta se jää vieraaksi Ylä-Lapin maisemakuvassa, eikä sisällä saamelaiskulttuuriin liittyviä aiheita, kuvia tai tunnelmia.

Ehdotus nro 23, nimimerkki "Tetris"

Pitkä, puikkomainen, 2-kerroksinen rakennus on sijoitettu itä-länsisuuntaisesti Juutuanjoen rannan tuntumaan. Rakennuksen eteläpuolelle on kehitetty kaksi puistoaluetta sekä sijoitettu pysäköintialueet. Toimintojen sijoittelu pohjapiirroksessa on periaatteessa toimiva, mutta aulatilat vaikuttavat liian väljiltä eivätkä auditorio ja monitoimisali toimi toivotulla tavalla yhdessä. Tilasuunnittelu on kauttaaltaan jäykkää. Ehdotuksen arkkitehtuuri ja julkisivut eivät millään tavoin heijasta saamelaiskulttuurin piirteitä tai aihe maailmaa. Rakennuksen hahmo viestii etelän asutuskeskusten instituutti- tai koulurakennuksesta, ei saamelaiskulttuurin keskuksesta Lapin erämaan laidalla.

Ehdotus nro 26, nimimerkki "JOIKU"

Kiilamainen rakennus on sijoitettu liikimain Juutuanjoen rannan suuntaisesti tontin keskialueelle, siten että eteläsivustalle muodostuu etupiha ja etualan metsikköön pysäköintialue. Rakennuksen profiili on myös perushahmoltaan aaltoilevan kiilamainen; pyöreämuotoinen parlamenttiali muodostaa visuaalisen kiinnokohdan sisään-tulojulkisivun reunaan. Pohjaratkaisu

on pääpiirteissään toimiva ja sisääntuloa avautuu kirjaston ja kahvilan läpi jokinäkymään. Pitkittäisleikkauksessa auditorion yläpuolella oleva valtava, käyttämätön tila vaikuttaa tarpeettomalta ja nostaa kustannuksia. Vaikka rakennuksen suurmuoto periaatteessa kuvastaa Lapin maisemien muotoaiheita, se jää esinemäisyydessään sijoituspaikallaan irralliseksi. Arkkitehtuurilla ei ole kiinnekohtia saamelaiskulttuurin perinteeseen tai saamelaisen elämänpöyrin muotoaiheisiin ja mielikuviin. Parlamenttialin sisäkuva on niukkuudessaan vaikuttava.

Ehdotus nro 27, nimimerkki "Kodan"

Kahden kaarevan rakennuksen jänniteinen vuoropuhelu sijoittuu osin lähelle Inarintietä. Rakennus on jaettu kahden toiminnalliseen osaan, jotka aula yhdistää yhdeksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi. Pohjaratkaisussa valittu lähtökohta aiheuttaa toimintojen etäännyttymisen joiltakin osin kauas toistaan.

Rakennusmassojen välit ja aulaosan kattopinnat suuntautuvan hienosti jolla, mutta toimivat Inarin olosuhteissa ongelmallisesti lumenkehräimenä ja aiheuttavat ylläpidolle melkoisia vaatimuksia. Ehdotuksen arkkitehtuurissa on liian yleispäteviä julkisen rakentamisen piirteitä ja se jää vieraaksi Ylä-Lapin maisemakuvassa. Ehdotuksen ja esityksen yleisote on poikkeuksellisen ammattitaitoinen ja kaunis.

Ehdotus nro 34, nimimerkki "Kieppi"

Spiraaliin perustuva rakennus sijoittuu lähelle Inarintietä (VT4). Pihatilojen sijoittelu on luontevaa ja pääsisäänkäynti sijoittuu maisemallisesti hienoon paikkaan, mutta liian lähelle jokea ja vaatii tarpeettoman voimakasta maaston muokkausta ulkorakenteineen. Pohjaratkaisultaan toiminnot keriyvät keskeisen aulan ympärille ja ovat luontevasti saavutettavissa. Sisätilan ja ulkomuodon yhteys jää kuitenkin hieman häilyväksi. Julkisivumateriaalit ovat mahdollisia ja ne tukevat paikallisuuden vaikutelmaa. Julkisivujen pystyrimoitus häivyttää taiten vaihtelevan julkisivuaukotuksen.

Ehdotus nro 36, nimimerkki "Färppal"

Soikion muotoon sommiteltu, päästää avoin rakennus kiertyy joelle avautuvan pihatilan ympärille. Sisäänkäynnit on hieman epäselvästi sijoitettu sekä rakennuksen ulkohahmossa että aulatiloihin nähden (huoltopiha sijaitsee pääsisäänkäynnin vieressä). Toiminnot on sijoitettu rakennusvolyyymiin periaatteessa oikein, mutta ratkaisu luo sekä tilallisesti että toiminnallisesti hankalan pitkiä käytäviä. Rakennuksen katon profiilimuoto liittyy sen ympäristön maisemamuotoihin, mutta kokonaisuus on Inarin kirkonkylän kontekstissa liian iso ja vieras. Julkisivujen aukotus on arkinen ja paikoin sekava. Ehdotukselta puuttuu yhteys saamelaisille tuttuun muoto-, aihe- ja mielikuvamaailmaan. Perspektiivinäkymät viittaavat asuin- tai koulumiljööseen pikemmin kuin saamelaiskulttuurin keskukseen.

Ehdotus nro 38, nimimerkki "Kehrä"

Valittu lähtökohta, "piiri", sopii lähtökohtana toimintoon oivallisesti. Rakennuksen sijoitus tontin keskivaiheille on mahdollinen ja erityisesti talvinäkymässä tavoitettu herkkä tunnelma on onnistunut. Sisäpihan ja sisätilojen liittymässä on tavoitteiden mukaista rajattomuutta. Suunnitelma on kuitenkin esitykseltään niin keskeneräinen, että toimintojen arvioiminen on lähes mahdotonta. Julkisivut on esitetty viitteellisesti, mutta niistä välittyvä idea vaikuttaa kehityskelpoiselta. Ehdotuksen arkkitehtuurissa, erityisesti pohjassa ja luontosuhteessa on pohjoisen rakentamisen piirteitä, mutta ehdotus on liian keskeneräinen. Materiaalit ja värit julkisivuissa ovat kiinnostavia ja kehityskelpoisia.

Ehdotus nro 41, nimimerkki "Napatähti"

Tähtimäinen, monisakarainen rakennus on sijoitettu luontevasti tontin keskivaiheille. Pihatoiminnot sijoittuvat tontille määrätietoisesti. Pohjaratkaisultaan monimuotoinen rakennus ohjaa toiminnot melko etäälle toisistaan ja huolto ajautuu liian lähelle jokea. Keskeinen, kokoava aula toimii luontevana kohtaamispaikkana, mutta keskelle sijoitettu monitoi-

misali hajottaa aulan käytävämäiseksi. Toimintojen sijoittelu pohjassa on mahdollinen, mutta sakaroiden lukumääränä neljä voitaisiin nähdä saamelaiskulttuuriin selkeämmin liittyväksi. Ehdotetut materiaalit ovat mahdollisia ja julkisivut ovat kehityskelpoiset. Rakennuksen monimuotoisuus ei tue ekologisia ja ylläpitotavoitteita. Esitys on onnistunut ja erityisesti näkymien tunnelma on kaunis ja tavoiteltava.

Ehdotus nro 46, nimimerkki "Siljo"

Orgaanisesti muotoiltu, pihan ympärille kiertyvä yksikerroksinen rakennus on sijoitettu tontin keskelle; pysäköintialue on saanut melko hallitsevan aseman. Uudisrakennus on pääosin sijoitettu purettavien rakennusten paikalle, puustoa säästäen. Pohjaratkaisu on periaatteessa toimiva, mutta yksikerroksisuudesta johtuen etäisyydet eri tilaryhmien välillä muodostuvat pitkiä. Takaa valaistu, poimuileva julkisivuteema on dramaattinen, mutta kokonaisuus on Inarin maisemakuvulle ja saamelaiskulttuurin piirteille vieras. Ehdotus on parhaimmillaan pihakentältä avautuvassa näkymässä.

Ehdotus nro 47, nimimerkki "Tunturitie"

Länteen avautuva spiraalin muotoinen rakennus on sijoitettu tontin eteläosaan. Tontin yleissuunnitelma kulkuväylineen ja pysäköintialueineen jatkaa dynaamista spiraaliteemaa. Pääsisäänkäynti on melko vaikeasti havaittavissa, mutta pohjaratkaisu on periaatteessa toimiva, vaikkakin venytetty, kaareva käytävä on yksitoikkoinen. Auditorio ja parlamenttisali on sijoitettu päällekkäin ja parlamenttisali sijaitsee kokoavan spiraalin päätteenä siten, että salin taustana olevasta ikkunas- ta avautuu näkymä itään Inarijärvelle. Auditorio ja monitoimisali eivät voi toimia ohjelmassa toivotulla tavalla yhdessä.

Ehdotus on määrätietoisesti kehitelty yhdistetty maisema- ja rakennusmuoto, mutta spiraaliteema ei sitoudu saamelaiskulttuurin muoto- ja mielikuva- aiheisiin. Rampkina nouseva viherkatto on kiinnostava aihe, mutta avarassa Ylä-Lapin maisemassa vieras.

Ehdotus nro 48, nimimerkki "Loimu"

Kolmeen pitkänomaiseen rakennukseen jaettu kokonaisuus sijoittuu itä-länsisuuntaisesti tontille luontevasti. Pihan toiminnot on suunniteltu tonttia säästävästi ja harkitusti. Ulkohahmossa voidaan nähdä viitteitä Lapin luontoon ja se myös liittyy rakennuksen toimintaan. Pohjaratkaisu toimii melko hyvin, mutta sisäiset käytävät ja rakennusmassojen välit uhkaavat jäädä lähes valottomiksi. Ulko- ja sisätilan liittyminen jää liian jyrkäksi ja osin sitä ei ole. Julkisivut ovat jännitteisiä ja luovat kiinnostavia hahmoja, mutta aukotuksessa on liiallista koristeellisuutta ja raskautta. Valitut materiaalit ovat luontevia ja tukevat yleistunnelmaa. Rakennuksen hahmossa voidaan nähdä viitteitä Lapin maisemaan ja rakennusperinteeseen, mutta ratkaisu on jäänyt keskeneräiseksi erityisesti ulko- ja sisätilojen liittymien osalta.

Ehdotus nro 49, nimimerkki "Herva"

Pohjaltaan tiiviisti kahteen kerrokseen ratkaistu rakennus sijoittuu lähelle Inarintietä. Rakennettaessa tilallisesti harvaan rakennettuun keskukseen ei ole motivoitua pyrkiä urbaaniin katu-tilan rajaukseen. Toiminnot sijoittuvat tontille luontevasti ja ympäristöä säästävästi ja ne ovat kiinteä osa kokonaisuunnitelmaa. Rakennusmassa kätkee sisäänsä sisäpihan, jota tekijän olisi toivonut hyödyntävän sisäpihaan kaikkien sisäänkäyntien osalta. Pohjaratkaisu on tiivis ja tehokas, mutta aula hajoaa liiaksi ja hahmottuu interiöörissä käytävämäisenä. Toiminnot sijoittuvat oikein, mutta sisätilaa vaivaa paikoin arkisuus erityisesti toimistojen alueella. Idea kaksoisjulkisivusta, jossa perforoitu Corten-teräs muodostaa koristeellisen suurteeman on ajankohtainen, mutta kolttakuvioltaan ja materiaalivalinnaltaan rakennuksen toimintoon nähden ristiriitainen. Ehdotuksen arkkitehtuurissa on julkisen rakentamisen muodikkaita piirteitä, mutta se jää vieraaksi Ylä-Lapin maisemakuvassa.

Ehdotus nro 55, nimimerkki "Sáme ámas"

Ehdotuksen lähtökohtana oleva, maasta kasvava kiilamainen rakennus, luo mielikuvan juurevuudesta ja arkaisesta kasvusta. Rakennuksen sijoittaminen lähelle valtatie neljää tuntuu tarpeettoman urbaanilta ja rakennus työntyy liian aktiivisesti osaksi Inarin kyläkuvaa. Pihan toiminnot on sijoitettu luontevasti, mutta vaikuttavat osin hie- man ylimitoitettulta. Pohjaratkaisultaan suunnitelma on periaatteessa toimiva, mutta olisi toivonut, että sisätilojen liittyminen sisäpihalle olisi ilmeisempää. Valitussa ratkaisussa sisä- ja ulkotilojen saumatonta liittymistä ei saavuteta. Ehdotus sisältää useita kiinnostavia ideoita, mutta se on jäänyt kokonaisuutena liian keskeneräiseksi

3.4 PERUSLUOKKA

Ehdotus nro 1, nimimerkki "Haldi"

Piiriin ja kotamuotoon perustuva rakennus sijoittuu tontin keskivaiheille melko luontevasti. Kota-aiheen käyttäminen tuo mieleen kliseisen lappiteeman ja ratkaisu tuntuu vieraalta saamelaiskulttuurikeskukseksi. Rakennuksen mittakaavallinen kehittäminen on jäänyt keskeneräiseksi, eikä tunnu istuvan pakkaansa. Rakennuksen muodosta johtuen pohjaratkaisu on haastava ja keskeneräinen. Ehdotetut materiaalit ovat vaativiin ilmasto-olosuhteisiin mahdollisia, mutta ne ovat Ylä-Lapin maisemakuvassa vieraita.

Ehdotus nro 5, nimimerkki "Outamaita ja auvikoita"

Rakennus on sijoitettu aivan valtatie varteen tontin koilliskulmaan. Rakennusmassa on pyritty upottamaan maaston ja maiseman osaksi nurmipeitteisiin katoihin ja eräitä julkisivuja vasten kasatuin maapenkereihin. Ympäristöön sopeutumista tavoittelevasta perusratkaisusta huolimatta ehdotuksen arkkitehti, pitkin nauhamaisine julkisivuineen, on maisemassaan vieras, eikä arkkitehti-ilmaisella ole kiinnekohtia saamelaiseen perinteeseen tai mielikuvamaailmaan. Rakennuksen sisäänkäynti tapahtuu länsipäädyssä pohjoissivun ohi kiertotietä (sisäänajotien päätteenä oleva puolipyöreä syvennys antaa virheellisen vaikutelman sisäänkäynnistä). Pohjaratkaisu on periaatteessa toimiva, mutta itäsivun tiiviisti pakatut tilat työhuoneriveineen ovat melko yksitotisia.

Ehdotus nro 6, nimimerkki "Cantusarctilus"

Pihan ympärille piiriin kiertyvä rakennus on ratkaisuna kiinnostava, mutta ehdotuksessa on liiallista monimuotoisuutta. Rakennuksen sijoitus tontin keskivaiheille on mahdollinen, mutta pysäköintipaikkojen sijainti valtatie neljän välittömässä läheisyydessä dominoi liiaksi näkymää. Ulkopuolen kiemäinen monimuotoisuus voidaan nähdä alkuvoimana, mutta se on tunnelmaltaan liian sulkeutunut. Saamelaiskulttuurikeskuksen tulisi viestiä avoimuutta ja olla helposti lähestyttävä.

Ehdotus nro 7, nimimerkki "Gierran"

Piiriin perustuva ehdotus, jonka sisältä on orgaaninen. Idea sisäpihan ympärille keriytyvästä rakennuksesta on kiinnostava ja lähtökohtana sopiva. Ratkaisu mahdollistaa aulan, jossa tavoitteiden mukainen kohtaaminen on luontevaa, mutta pohjaratkaisussa esitetyllä tavalla ideamahdollisuudet häviävät monimutkaisuuteen. Julkisivujen materiaalivalinnat ovat mahdollisia, mutta julkisivujen käsittely reliefimaisesti ei jostain syystä tunnu motivoitulta. Selostuksessa esitetyt ekologiset perusteet ovat melko yleispäteviä.

Ehdotus ei ilmennä saamelaiskulttuurin erityispiirteitä tai sille ominaisia mielikuvia, vaan edustaa tänään kansainvälisesti esillä olevia tyyli- ja muotopiirteitä.

Ehdotus nro 10, nimimerkki "0810ZSA"

Ehdotus on valtatie suuntaisesti ja sen tuntumaan sijoitettu kourumainen suuruusmuoto. Rakennuksen hahmo on mieleenjäävä, mutta Ylä-Lapin maisemakuvassa vieras – kourun akselisuunta ei sitä paitsi sitoudu mihinkään merkittävään aiheisiin tontilla tai maisemassa.

Rakennuspaikan ilmastossa esitetyt sisäänkäyntijärjestelyt ovat hankalat, eikä pohjaratkaisu luo eri toimintoja yhdistävää yhteistä aulatilaa. Eräiden keskeisten tilojen saavutettavuus on myös hankala. Toistuessaan samanlaisena rakennuksen kaikilla sivuilla, pyöreä ikkunateema vaikuttaa liioittelevalta ja koristeelliselta.

Ehdotuksen arkkitehtuurin yleisolemuksella ja yksityiskohdilla ei ole mitään kiinnekohtia saamelaiskulttuurin perinteeseen ja aihemaailmaan.

Ehdotus nro 12, nimimerkki "piiri"

Ehdotuksen lähtökohtana on saamelaismuseon suuntaan koilliseen avautuvan pihan ympäri kiertyvä nuotiopiiri. Pääosin pihalle suuntautuva rakennus ei hyödynnä Juutuajoen rantaan eikä joen yli avautuvia tontin parhaita näkymiä. Pohjaratkaisu sisäänkäynteineen on toimiva, mutta rakennuksen hahmo on tarpeettoman pienipiirteinen ja moni-aiheinen.

Rakennuksen piiri on aiheena miellyttävä ja saamelaiselämän aihepiiriin sopiva, mutta muuten ehdotuksen arkkitehti ei heijasta saamelaisuuden perinteitä tai mielikuva-aiheita. Tekijä huomauttaa aivan oikein, ettei kilpailun kohteena olevasta rakennustyylistä ole esimerkkejä saamelaisessa rakennusperinteessä, mutta arkkitehti voi tästä tosiasiaa huolimatta joko vahvistaa tai torjua saamelaisten muisti- tai mielikuvia omasta kulttuuri- ja arkkitehtuuristaan.

Ehdotus nro 13, nimimerkki "4 tarhaa"

Ehdotus muodostuu kolmesta seläkkäin asetetusta, ympyrän kaaren muotoisesta rakennuksesta, joiden väliin jää pääsisäänkäynti- ja huolto-tila. Rakennusryhmä on sijoitettu tontin koillisosaan valtatie tuntumaan. Muodostuvat kolme pihatilaa avautuvat miellyttävästi maisemaan, mutta pohjaratkaisut ovat osittain melko jäykkiä. Parlamenttiali on liian toisarvoisessa asemassa. Kahden materiaalin (kupari ja puu) käyttö julkisivuissa korostaa rakennusosien selkä- ja pihapuolten eroa, mutta tämä hierarkiaero ei ilmene pohjaratkaisuissa ja huonetilojen sijoittelussa.

Ehdotus ei sopeudu laajempaan maisemakuvaan, eikä rakennuksella ole liittymäkohtia saamelaiskulttuurille ominaiseen mielikuvamaailmaan.

Ehdotus nro 17, nimimerkki "Oppuu"

Rakennus on sijoitettu tontin keskivaiheille harkitusti. Neljään sakaraan perustuvan ratkaisun voidaan nähdä liittyvän Itä-Lapin saamelaiskulttuurin mielikuvamaailmaan ja ulkohahmossa näkyvä veistoksellisuus tukee pohjamuotoa ja antaa lupauksia kiinnostavasta ehdotuksesta. Ehdotus on kuitenkin jäänyt keskeneräiseksi ja osin hahmoltaan kömpelöksi. Valittu muoto mahdollistaa keskittävän aulan, joka tukee yhteisöllisyyttä ja kilpailuohjelman tavoitteita. Pohjaratkaisua vaivaa sekavuus ja ehdotus jäänyt toiminnallisesti kesken. Esitystapa ei kieliltä osin tue idean välittymistä.

Julkisivujen pystyrimoitus yhdistää vaihtelevaa aukotusta ja muodostaa ul-

kohahmosta veistoksellisen kokonaisuuden.

Ehdotus nro 18, nimimerkki "Kaikille"

Ehdotus muodostuu yhtenäisestä, pehmeästi kasvavasta muodosta joka sijoittuu tontin keskivaiheille. Rakennus rajaa suojaosan, "pesämäisen", pihalle jolle sisäänkäyntien lisäksi sijoittuu juhlavasti ulkoesiintymisalue pengeryksineen. Sisäänkäynti on juhlava ja ehkä toimintoon nähden liiankin monumentaalinen. Potentiaalista ehdotusta vaivaa keskeneräisyyden tuntu. Pohjaratkaisu on esitetty kaaviomaisesti, mutta se on periaatteessa toimiva. Kokoava keskeinen aula luo edellytykset toimivalle ratkaisulle. Esitystä vaivaa viimeistelemättömyys ja näkömakuviin tunnelma vie ajatukset yleis-pätevään julkiseen rakentamiseen.

Rakennuksen muodossa voidaan nähdä etäisesti viitteitä Itä-Lapin luontoon ja osin liittymäkohtia saamelaiskulttuurille ominaiseen mielikuvamaailmaan.

Ehdotus nro 21, nimimerkki "L978BNAY"

Idea maasta irtinostetusta rakennuksesta, voidaan nähdä typologisena kehitelmänä perinteisistä rakennustyypeistä, mutta rakennuksen toiminta ja mittakaava huomioiden lähtökohta on vieras.

Neliön muotoinen kiinteä rakennus sijaitsee tontilla keskeisesti. Rakennus on melko tiiviisti pakattu useampaan kerrokseen ja se lähtökohtaisesti mahdollistaa tavoitteiden mukaisten energiaratkaisujen kehittämisen.

Ehdotuksen hahmo on selkeä, mutta se ei viesti niinkään saamelaiskulttuurikeskuksesta vaan urbaanista kulttuurirakennuksesta

Ehdotus nro 25, nimimerkki "Vuaju"

Kiilamainen, dynaaminen muoto näyttää julkisivuissa kehityskelpoiselta, mutta se ei anna mielikuvaa saamelaiskulttuurikeskuksesta. Rakennuksen sijoitus tontille arveluttaa. Pohjaratkaisu, jossa keskittävä aula toimii kokoavana teemana, on periaatteessa mahdolli-

nen, mutta valittu pitkänomainen muoto aiheuttaa kohtuuttomia etäisyyksiä. Eräiden keskeisten tilojen saavutettavuus on hankala. Rakennuksen hahmo on kiinnostava, mutta Ylä-Lapin maise-makuvassa vieras.

Ehdotus nro 29, nimimerkki "Sami perspective"

Kahden pitkänomaisen rakennusmassan ja materiaalin yhdistelmästä on pyritty luomaan jännitteinen vuoropuhelu. Idea on siirtynyt melko suoraan edotukseen, mutta se jää etäiseksi ja motivoimattomaksi. Pohjaratkaisu on periaatteessa melko selkeä, mutta sitä vaivaa pienessä mittakaavassa monimutkaisuus.

Ehdotus ei huomio paikallisia sääolosuhteita, vaan osittain jopa luo harkitsemattomia paikkoja lumen kerääntymiselle. Itä-Lapissa lumi on suunnittelua selkeästi ohjaava tosiasiasta. Rakennuksen yleisilme on julkinen, mutta se ei ilmennä saamelaiskulttuurin erityispiirteitä tai sille ominaisia mielikuvia.

Ehdotus nro 30, nimimerkki "Tulet"

Rakennus on sijoitettu aivan valtatie varteen tontin koilliskulmaan. Rakennusmassaa on muokattu voimakkaasti, lohkomalla ja viistelemällä. Samaa teemaa on hyödynnetty myös maaston muokkauksessa joka tuntuu Inarin niukassa luonnossa tarpeettoman voimakkaalta toimenpiteeltä. Rakennuksen hahmossa voidaan nähdä viitteitä Lapin maisemaan ja rakennusperinteeseen, mutta ratkaisu on jäänyt keskeneräiseksi ja viitteet ovat liiankin ilmeisiä. Keskittävä aula on ideana kehityskelpoinen, mutta pohjaratkaisu on jäänyt löysäksi ja monimutkaiseksi.

Ehdotus nro 31, nimimerkki "Jeagil"

Monimuotoinen rakennus on sijoitettu keskelle tonttia melko luontevasti. Ratkaisu on kuitenkin johtanut pihatilojen laajamittakaavaiseen rakentamiseen ja esimerkiksi pysäköinnin hajoittamista esitetyllä tavalla ei voida pitää hyvänä ratkaisuna. Tekijän esittämä ajatus rakennuksesta elävänä organaismina on kiinnostava, mutta se

on johtanut luonnonmuotojen liialliseen imitoimiseen. Rakennuksen kiertyminen pihan/ piirin ympärille on lähtökohtana hyvä, mutta sisätilojen liittyminen pihatilaan jää välittymättä. Pohjaratkaisun orientoitavuus on jäänyt keskeneräiseksi ja sisäänkäynti on osin ripoteltu monimuotoisen rakennuksen ääripisteisiin.

Ehdotus ei huomioi paikallisia sääolosuhteita, eikä ekologisia tavoitteita, vaan luo harkitsemattomia paikkoja lumen kerääntymiselle. Ylä-Lapissa lumi on suunnittelua selkeästi ohjaava tosiasiasta. Rakennus ei ilmennä saamelaiskulttuurin erityispiirteitä tai sille ominaisia mielikuvia.

Ehdotus nro 35, nimimerkki "Äika"

Kahden rakennusmassan, ellipsin ja pui-kon yhdistelmä luo mielikuvan kylpylä-tai hotellirakennuksesta. Rakennuksen sijoitus objektiksi keskelle tonttia on mahdollinen. Pohjaratkaisu on kehityskelpoinen ja olisi toivonut, että rakennusmassojen väliin sijoitettu yhdistävä osa toimisi selkeämmin rakennuksen aulana.

Rakennuksen yleisilme on selkeästi julkinen, mutta se ei ilmennä saamelaiskulttuurin erityispiirteitä tai sille ominaisia mielikuvia.

Ehdotus nro 39, nimimerkki "Pajku"

Monisakarainen rakennus sijoittuu tontin keskivaiheille. Pohjaratkaisu perustuu keskittävään aulaan, jossa erisuuntaiset kappaleet kohtaavat. Eri rakennusosien suunnat jäävät kuitenkin motivoimatta ja kokonaisuutta vaivaa hapuilu.

Dynaamiset julkisivut tekevät rakennuksesta vaikeasti lähestyttävän, jopa luotaantyöntävän. Rakennuksen ja esityksen yleisilme on selkeästi julkinen, mutta se ei ilmennä saamelaiskulttuurin erityispiirteitä tai sille ominaisia mielikuvia.

Ehdotus nro 40, nimimerkki "Taivaanvalkeat"

Suurikokoinen rakennus sijoittuu tontin keskivaiheille. Pohjaratkaisussa toi-

minnot on sijoitettu pääosin kahteen kerrokseen. Toimintojen jakaminen laajalle on johtanut tuhlailevaan tilankäyttöön ja suureen julkisivuvaippaan. Ehdotuksessa, erityisesti näkymissä on alkukantaisuutta, jonka toteuttaminen käytännössä voi johtaa kliseiseen lopputulokseen. Julkisivuissa ja rakennuksen muodoissa ei ole parhaalla mahdollisella tavalla kyetty huomioimaan Inarin vaativia sääolosuhteita.

Ehdotus nro 42, nimimerkki "TAIGAN"

Itäisivulla olevasta yleisöaulasta säteittäisesti lähtevä rakennuskokonaisuus on sijoitettu kilpailutontin eteläreunalle. Pysäköintipaikat on hajotettu siten, että ne muodostavat päälähestymisuunnasta kielteisen etualanäkymän. Kahden alimman kerroksen tasoratkaistut tuntuvat todellisiin maasto-olosuhteisiin nähden epärealistisilta. Aulatilat ja ravintola avautuvat hyvin parhaaseen näköalasuuntaan luoteeseen. Rakennuksen volyyymi vaikuttaa satumanvaraiselta, mutta kahdessa esitetyssä julkisivussa (osa julkisivuista puuttuu) kattomuotojen käsittely näyttää kiinnostavalta – julkisivut on tosin esitetty aivan liian ylimalkaisesti ja detaljittomasti. Ehdotus on kokonaisuudessaan niin luonnosmaisesti esitetty, ettei sen olemuksesta saa täyttä kuvaa.

Ehdotus nro 43, nimimerkki "FELMANNIN PIRUETTI"

Säteittäisiin volyymeihin jäsentyvä rakennus on sijoitettu tontin kaakkoisosaan. Toimintojen sijoitus on periaatteessa toimiva, mutta pohjaratkaisu on tilallisesti ja arkkitehtonisesti epämääräinen. Rakennusten jättiläisveineitä muistuttavat hahmot ovat vieraita, eikä ehdotuksen arkkitehtuuri sitoudu maisemaan tai saamelaisperinteeseen.

Ehdotus nro 44, nimimerkki "pohjannaula"

Säteittäiset rakennusosat on sijoitettu tontille melko keskeisesti. Inarin keskustan suunnasta tuleva pääsisäänkäynti sekä valtatieltä ja pysäköintialueelta tulevat sivusisäänkäynnit on johdettu pihan ympäri kiertyvään aulaan. Auditorion aula ja ravintola suuntautuvat Juutuajolle, tosin hieman

parhaasta näköalasuunnasta itään. Ratkaisuperiaate jakaa kokonaisuuden kenties liiankin jyrkästi viiteen osaan (auditorio-monitoimisaliravintola; kirjasto; koulutusosasto; yleinen toimisto ja saamelaiskäräjät). Rakennuksen arkkitehtuuri vinokattoineen soveltuu melko hyvin alueen maisemakuvaan, mutta muotoaiheet tai yleistunnelma eivät riittävästi sitoudu saamelaiskulttuurin ominaispiirteisiin tai saamelaiseen muoto- ja mielikuvamaailmaan. Mielikuva tulen ympärille kokoontumisesta tosin on saamelaisessa elämänpiirissä tuttu ja kutsuva aihe.

Ehdotus nro 45, nimimerkki "Inside out"

Pohjaratkaisultaan ympyrään perustuva ratkaisu sijoittuu harkitusti tontin keskivaiheille. Ideana on katkaistu kartio, ikään kuin suurmittakaavainen kota, jonka valoheittimet täydentävät pimeällä maamerkiksi. Alkuideastaan huolimatta rakennus ei luo mielikuvaa saamelaiskulttuurikeskuksesta, vaan muusta yleispätevästä julkisesta rakennuksesta. Pohjaratkaisu on mahdollinen, mutta esitetyllä tavalla rakennus ei viestitä vastaanottavasta kohtaamispaikasta vaan, antaa liiallisen sulkeutuneen mielikuvan rakennuksesta ja saamelaiskulttuurista.

Ehdotus nro 50, nimimerkki "080102"

Kiinteä, neliön muotoinen ja tasakattoinen, 3-kerroksinen rakennusmassa on sijoitettu valtatie tuntumaan tontin itäisivulle. Pohjaratkaisu on kompakti, mutta kolmeen tasoon jaettu lämpio hajottaa rakennuksen toimintot, kuitenkin muodostamatta kaikkia toimintoja yhdistävää keskeistä tilaa. Rakennuksen tärkeimmätkin tilat, kuten auditorio ja saamelaisparlamentti jäävät yhtenäisen julkisivuilmaisun taakse, muodostamatta arkkitehtonisia kohokohtia.

Rakennus ei sitoudu maisemaan tai pohjoisiin luonnonolosuhteisiin ja vaikuttaa liian kaupunkimaiselta. Ehdotus ei millään tavoin ilmennä saamelaiskulttuurin erityispiirteitä tai sille ominaisia mielikuvia, vaan edustaa tänään kansainvälisesti esillä olevia tyylipiirteitä.

Ehdotus nro 54, nimimerkki "5040x5040"

Neliön muotoinen kiinteä rakennus sijaitsee tontilla keskeisesti. Rakennus on melko tiiviisti pakattu useampaan kerrokseen ja lähtökohtaisesti se mahdollistaa ohjelmassa tavoitteiden mukaisen energiaratkaisujen kehittämisen. Ehdotuksen hahmo on selkeä, mutta se ei viesti saamelaiskulttuurikeskuksesta, vaan ennemminkin urbaanista kulttuurirakennuksesta. Pohjaratkaisu on pääpiirteissään toimiva ja tehokas.

Rakennuksen julkisivut ja hahmo ovat etäännyneet liian kauas kilpailun tavoitteesta.

Ehdotus nro 56, nimimerkki "Sundial"

Tontin keskivaiheille osin maanalle kaivautuva rakennus pyrkii maastoutumaan paikkaansa huomaamattomasti. Rakennus on eräänlainen suurikokoinen aurinkokello, ympyrämuoto, joka on viipaloitu ylävalon aikaansaamiseksi sisätiloihin. Kiinnostava idea on Inarin pohjoinen sijainti huomioiden teknisesti haastava ja sen toteutuskelpoisuus on kyseenalainen. Pohjaratkaisua vaivaa ideasta johtuva kompleksisuus, monitasoisuus ja orientoimattomuus.

Symbolisesti idea maanalle painetusta saamelaiskulttuurikeskuksesta voidaan nähdä kyseenalaisena.

Ehdotus nro 57, nimimerkki "Grandpa and the door in the floor"

Ehdotuksen lähtökohtana on maasta kasvava viherrakennuttu kansi ja siitä läpätunkeutuva poikkeava muoto mahdollistaa kiinnostavan ratkaisun. Idean kehittäminen on kuitenkin jäänyt melko teoreettiseksi ja keskeneräiseksi. Julkisivuista välittyvä tunnelma voisi olla minkä tahansa kulttuurirakennuksen, eikä se sitoudu Inariin, tai erityisesti assosioitu saamelaiskulttuurikeskukseksi. Rakennuksen pohjaratkaisu on periaatteessa tiivis ja mahdollinen, mutta sitä vaivaa monimutkaisuus ja keskeneräisyys. Ehdotuksen esitys luo raskaan ja synkeän mielikuvan rakennuksesta.

Ehdotus nro 58, nimimerkki "GARDI"

Monimassainen rakennusrypäs on sijoitettu tonttialueen keskelle. Ehdotuksella ei ole riittävän selkeätä hahmoa ja olemusta, joka viestisi saamelaiskulttuurikeskuksesta. Arkkitehtuuri vaikuttaa miellyttävän vaatimattomalta, mutta liian arkiselta, eikä se heijasta saamelaista traditiota tai arvomaailmaa. Rakennuksen sijoitus tontille on epämääräinen (esim. pysäköintialueen sijoitus, huoltoajo avautuu valtatielle, tontin hienoin näkymäsuunta Juutuajoelle ja tunturimaiseen jää käyttämättä), mutta pohjaratkaisu on toimiva.

4. KILPAILUN RATKAISU

4.1 PALKITUT, LUNASTETUT JA KUNNIAMAININNAN SAANEET EHDOTUKSET

Palkintolautakunta päätti asettaa ensimmäiselle sijalle ehdotuksen nro 37 "ada", toiselle sijalle nro 28 "Sävu" ja kolmannelle sijalle nro 51 "Villa Sapmi" sekä lunastaa ehdotuksen nro 33 "Varpu". Kunniamaininnat annettiin ehdotuksille nro 19 "Liike" ja nro 32 "Baiki".

4.2 PALKINTOLAUTAKUNNAN SUOSITUS JA JATKOSUUNNITTELUOHJE

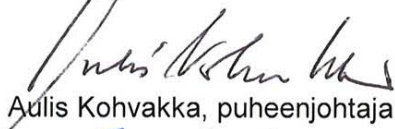
Palkintolautakunta päätti suositaa ehdotusta nro 37, nimimerkki "ada" jatkotyön pohjaksi ja suunnittelutyön antamista ehdotuksen tekijöille.

Jatkosuunnittelussa voittaneen ehdotuksen tekijän tulee ottaa huomioon seuraavat kilpailuehdotuksen kehittämissuhteet:

- Rakennuksen etäisyyttä valtatiehen on harkittava;
- Laakean ja laajan katon tekniset ratkaisut on huolella selvitettävä, ottaen huomioon katolle kasautuva lumi ja jää, veden johtaminen katolta sekä katon tuuletus;
- Parlamenttialin kattoikkunaratkaisua on kehiteltävä selkeämmäksi sekä teknisesti että arkkitehtonisesti;
- Parlamenttialin interiööri tulee kehittää vähemmän luolanomaiseksi;
- Julkisivuaiheita on kehiteltävä edelleen tavoitteena ilmansuuntien huomioon ottaminen sekä neljän kaarevan sivun riittävän erilaiset luonteet;
- Kestävän kehityksen periaatteet ja energiatehokkuustavoitteet on otettava huomioon jatkosuunnittelussa;
- Laajennusperiaate on tarkistettava.
- Hankkeen rakennuskustannukset on kehitettävä vastaamaan tavoitetta.

4.3 ARVOSTELUPÖYTÄKIRJAN VARMENNUS

Palkintolautakunta hyväksyi arvostelupöytäkirjan.

Aulis Kohvakka, puheenjohtaja

Risto Rautiola

Marjatta Erwe

Tanja Rytönen-Romppanen

Juhana Guttorm

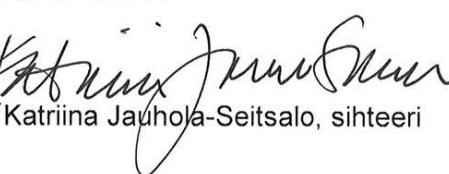

Pekka Aikio

Pekka Pelkonen

Arto Leppälä

Juhani Pallasmaa

Anssi Lassila

Katriina Jauhoja-Seitsalo, sihteeri

4. 4 NIMIKUORTEN AVAUS

Nimikuoret todettiin avaamattomiksi. Palkinnot, lunastuksen ja kunniamannat saivat seuraavat tekijät:

ENSIMMÄINEN PALKINTO 40 000 € nro 37, nimimerkki "ača"

tekijät ja tekijänoikeus:
Janne Laukka, arkkitehti SAFA
Tuomas Niemelä, arkkitehti SAFA
Milla Parkkali, arkkitehti SAFA

avustajat:
Seppo Mäkinen, DI/rakenteet
Pentti Kuurola, ins./LVI
Paavo Väinämö, pienoismalli

TOINEN PALKINTO 28 000 € nro 28, nimimerkki "Sálvu"

tekijät ja tekijänoikeudet:
Väinö Nikkilä, arkkitehti SAFA
Jussi Palva, arkkitehti SAFA
Riina Palva, arkkitehti SAFA
Ilkka Salminen, arkkitehti SAFA

Verstas Arkkitehdit Oy

avustajat:
Aapo Airas, arkkitehti SAFA
Antti Carlsson, arkkitehti SAFA
Jari Saajo, arkkitehti SAFA

asiantuntijat:
Kalervo Korpela, DI/paloturvallisuus
pienoismallin tekijä:
Pienoismallitoimisto Pertti Parmes

KOLMAS PALKINTO 22 000 € nro 51, nimimerkki "Villa Sapmi"

tekijät ja tekijänoikeus:
Albert Orrling
Carl Jägnefält
Tobias Forsgren
Joacim Wahlström
Konrad Milton

WAA
white projektledning & miljö

LUNASTUS 10 000 € nro 33, nimimerkki "Varpu"

tekijä:
Sami Vikström, arkkitehti SAFA
Arkkitehtitoimisto Sami Vikström

pienoismalli: Matti Kangaspuro

KUNNIAMAININTA: nimimerkki, nro 19, "Liike"

tekijät:
Henrik Ahola, arkkitehti SAFA
(tekijänoikeus)
Johanna Hyrkäs, arkkitehti SAFA

avustaja:
Tuomas Siitonen, arkkitehti SAFA

asiantuntija: Ari Sahlman

pienoismalli: Jaakko Heliövaara

KUNNIAMAININTA: nro 32, nimimerkki "Baiki"

tekijä ja tekijänoikeudet:
Vesa Oiva, arkkitehti SAFA
Anttinen Oiva arkkitehdit Oy

työryhmä:
Selina Anttinen, arkkitehti SAFA
3 D visualisointi Jussi Kalliopuska,
arkkitehti SAFA

avustajat:
Sanna Meriläinen, arkkitehti SAFA
Mikko Rossi, arkkitehti SAFA
Teemu Halme, arkkitehti SAFA
Outi Pieski, taiteilija
Risto Pulkkinen, TT, uskontotieteen
dosentti
Ilkka Paloniemi, Teakon, salitekniikka
Tero Aaltonen, DI, Insinööritoimisto Oy
Matti Ollila, rakenteet

pienoismalli: Kaus Stolt